Aleg 954

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o melioracyach.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Sejmowi sprawozdanie o popieraniu robót melioracyjnych, które obejmuje:

I. Wykonanie uchwał Wys. Sejmu powziętych na przedostatniej sesyi.

II. Postęp budowy przy publicznych przedsiębiorstwach melioracyjnych w r. 1910 i sprawozdanie z czynności krajowego biura melioracyjnego za r. 1909—10.

III. Wnioski co do nowych przedsiębiorstw melioracyjnych, tudzież uzasadnienie wydatków w rub. IX. preliminarza krajowego na r. 1912.

IV. Wykaz obecnego stanu państwowego funduszu melioracyjnego i udziału kraju w tym funduszu.

I.

Uchwały Wysokiego Sejmu.

a) Projekty ustaw sankcyonowane.

1) Najwyższem postanowieniem z dnia 26. września 1910 uzyskał sankcyę uchwalony przez Wys. Sejm dnia 5. lutego 1910 projekt ustawy uzupełniającej postanowienia §. 47 krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kraj. Nr. 38 i ogłoszony został w dzienniku ustaw krajowych z roku 1910 pod Nrem 215.

Również uzyskały sankcyę Najwyższem postanowieniem z dnia 3. września 1910 następujące projekty ustaw uchwalone przez Wys. Sejm dnia 4. lutego 1910:

2) o zabudowaniu potoków Sudół i Gródek (ustawa ogłoszona pod Nr. 220 Dz. u. kraj. z r. 1910);

3) o zabudowaniu potoku Leszcz w gminie Maszkowicach (ustawa ogłoszona pod Nr. 221 Dz. u. kraj. z r. 1910);

4) o zabudowaniu potoku Biczyczanki (ustawa ogłoszona pod Nrem 222 z r. 1910);

5) o regulacyi potoku Siwki od jazu w Hołyniu do Kałusza (ustawa ogłoszona pod Nrem 223 Dz. u. kraj. z r. 1910);

6) o obwałowaniu prawego brzegu Wisły od ujścia potoku Dańkówki do ujścia Przemszy (ustawa ogłoszona pod Nrem 224 Dz. u. kraj. z r. 1910).

Projekty rozporządzeń wykonawczych do ustaw od 2—5 przesłał Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu i budowa przy tych przedsiębiorstwach została rozpoczętą, mianowicie: przy regulacyi Siwki i zabudowaniu Biczyczanki w r. 1910, przy zabudowaniu zaś potoków Sudół i Gródek, tudzież Leszcz w r. 1911.

Roboty przy obwałowaniu prawego brzegu Wisły od Dańkówki do Przemszy zostaną rozpoczęte dopiero z wiosną 1912, gdyż projekt rozporządzenia wykonawczego, które ma oznaczyć termin rozpoczęcia robót i czas budowy, nadesłało c. k. Namiestnictwo Wydziałowi krajowemu dopiero w październiku 1911, wskutek czego rozporządzenie to nie mogło być zatwierdzone dość wcześnie przez c. k. Ministerstwo rolnictwa.

Co się tyczy uchwalonych przez Wys. Sejm dnia 4. lutego 1910. dalszych czterech projektów ustaw:

7) o regulacyi rzeki Bugu od ujścia Raty do granicy państwa;
8) o regulacyi potoku Białego stoku z dopływami;
9) o regulacyi rzeki Jasiółki z dopływami;
10) o podwyższeniu wałów ochronnych rzeki Łęgu w powiecie Tarnobrzeskim;

zauważamy, że sankcya tych projektów uległa zwłoce z dwóch powodów: przedewszystkiem z powodu spóźnienia badania projektów technicznych przez c. k. Ministerstwo robót publicznych, które się przeciągnęło od r. 1909 do r. 1910, a następnie z powodu trudności stawianych przez c. k. Ministerstwo rolnictwa (a po części przez c. k. Namiestnictwo) co do kodyfikacyi projektów ustaw pod 7 do 9 wymienionych, tak iż nawet w preliminarzu państwowego funduszu melioracyjnego na r. 1911, który został zatwierdzony Cesarskiem rozporządzeniem z dnia 6. maja 1911. Dz. p. p. Nr. 86, a do którego wstawiono pierwsze raty zasiłków państwowych dla tych przedsiębiorstw, zaznaczono, że projekty ustaw mają być dopiero z Rządem ułożone.

W szczególności zażądało c. k. Ministerstwo rolnictwa następujących zmian w projektach ustaw:

a) o regulacyi Bugu (reskrypt z 2. sierpnia 1911. l. 10.074): wyeliminowania powołania §. 7. ustawy z 4. stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4. z §. 3. projektu ustawy, ponieważ to przedsiębiorstwo otrzymać ma zasiłek nietylko z funduszu melioracyjnego, lecz także z państwowej dotacyi wodnej.

Odezwą z 30. sierpnia 1911. l. 113.448 zwrócił Wydział krajowy uwagę c. k. Rządu, że wskazanem jest powołanie §. 7. noweli do ustawy melioracyjnej w §. 3. projektu ustawy, gdyż właśnie na podstawie §. 7. tej noweli przedsiębiorstwo ma uzyskać zasiłek z państwowego funduszu melioracyjnego, a przy podobnych przedsiębiorstwach, jak regulacye Soły i Łomnicy, dla których projekty ustaw zostały ułożone przez c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych, w porozumieniu z c. k. Ministerstwem rolnictwa, również w §. 3. zacytowano odnośne przepisy §§. 6. i 4. państwowej ustawy melioracyjnej.

b) o regulacyi Białego stoku (reskrypt z 6. kwietnia 1911 l. 32.987):

1) wyszczególnienia w §. 3. cyframi datków konkurencyjnych i oznaczenia datku funduszu melioracyjnego jako kwoty maksymalnej;

2) zastąpienia drugiego ustępu §. 4. projektu ustawy, wedle którego bliższe szczegóły co do wyboru i liczby członków wydziału spółki określić ma statut ułożony przez władzę polityczną, następującem postanowieniem: »Bliższe postanowienia co do organizacyi tej spółki ustanowi statut spółki«;

3) zamieszczenia w §. 4. nowego ustępu trzeciego:

»Rozwiązanie spółki, lub wydzielenie poszczególnych gruntów ze związku spółki jest tylko o tyle dopuszczalne, o ile się na to zgodzi Administracya państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym«.

4) powołania w §. 8. do wykonania ustawy także Ministerstwa robót publicznych.

Odezwą z 7. sierpnia 1911. l. 102.970. sprzeciwił się Wydział krajowy wprowadzeniu tych zmian do projektu ustawy, co pociągnęłoby za sobą ponowne przedkładanie Wys. Sejmowi projektu ustawy do uchwały, zwłaszcza, że uchwalony przez Wys. Sejm projekt ustawy jest identyczny z całym szeregiem obowiązujących już specyalnych ustaw melioracyjnych wydawanych przez lat 25 od r. 1886, których kodyfikacya przez c. k. Ministerstwo rolnictwa nigdy nie była kwestyonowaną, a nadto wyraził Wydział krajowy zdziwienie, że c. k. Ministerstwo rolnictwa żąda zmiany drugiego ustępu §. 4. projektu ustawy, ponieważ ustęp ten zamieszczony został w pięciu projektach ustaw przedłożonych Sejmowi przez c. k. Rząd, pismem c. k. Namiestnika z 17. listopada 1885. l. 10.921 na mocy reskryptu c. k. Ministerstwa rolnictwa z dnia 21. maja 1885. l. 6.826 – i od lat 26 zgodnie z życzeniem Ministerstwa figuruje we wszystkich galicyjskich ustawach melioracyjnych.

c) o regulacyi Jasiółki (reskrypt z 26. maja 1911 l. 6.325):

wyeliminowania powołania §. 7. ustawy z 4. stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4. z §. 3. projektu ustawy, podobnie jak przy regulacyi Bugu.

Odezwą z 1. sierpnia 1911 l. 100.355 oświadczył się Wydział krajowy przeciw tej zmianie, któraby pociągnęła za sobą ponowne przedkładanie Wys. Sejmowi projektu ustawy, a to z powodów powyżej przytoczonych (przy regulacyi Bugu).

Dzięki interwencyi JE. p. Ministra Zaleskiego odstąpiło c. k. Ministerstwo rolnictwa od żądania powyższych zmian i przedłożyło wymienione trzy projekty ustaw do Najwyższej sankcyi.

Opóźnienie sankcyi projektu ustawy o podwyższeniu wałów ochronnych Łęgu nastąpiło wskutek opinii departamentu wodnego w Ministerstwie robót publicznych, który podniósł pewne wątpliwości co do szczegółów projektu i zakwestyonował kosztorys, w którym nie przewidziano kosztów podniesienia mostu kolejowego w Zaleszanach i podwyższenia ramp dojazdowych.

Wątpliwości co do projektu uchylone zostały przy postępowaniu wodnoprawnem przeprowadzonem przez c. k. Namiestnictwo 18. i 19. lipca 1910, wskutek pisma zaś Wydziału krajowego z d. 9. marca 1911, l. 30.756, wystosowanego do JE. p. Ministra kolejowego dra Głąbińskiego oznajmiło c. k. Ministerstwo kolejowe pismem z d. 8. sierpnia 1911 l. 15.488/19 a, że zgadza się na pokrycie kosztów 70.000 K. podniesienia mostu kolejowego w km. 86 9/87·0 linii Dębica-Rozwadów ze skarbu kolejowego i na wykonanie robót przez Administracyę kolei państwowych pod warunkiem, że kolej państwowa nie może być pociąganą do żadnych dalszych datków do kosztów podwyższenia wałów, ewentualnie robót regulacyjnych, jakieby się mogły okazać potrzebnemi.

Odezwą z d. 27. grudnia 1911, l. VIII. a. 2712 zawiadomiło c. k. Namiestnictwo Wydział krajowy, że Najwyższem postanowieniem z d. 25. listopada 1911 udzieloną została sankcya wymienionym powyżej czterem projektom ustaw:

o regulacyi rzeki Jasiółki z dopływami;

o regulacyi potoku Białego stoku z dopływami;

o regulacyi rzeki Bugu od ujścia Raty do granicy państwa;

o podwyższeniu wałów ochronnych rzeki Łęgu w powiecie Tarnobrzeskim.

Projekty rozporządzeń wykonawczych prześle Wydział krajowy niebawem c. k. Namiestnictwu i zarządzi rozpoczęcie robót z wiosną r. 1912, delegując do budowy sześciu inżynierów (po 2 dla pierwszych dwu, a po 1 dla ostatnich dwu przedsiębiorstw).

b) Projekty ustaw nie sankcyonowane.

Dotychczas nie uzyskały Najwyższej sankcyi:

1) uchwalony przez Wysoki Sejm dnia 1. maja 1900 projekt ustawy o regulacyi potoków Sołotwy i Rokitny z dopływami;

uchwalone przez Wys. Sejm dnia 4. lutego 1910 projekty ustaw:

2) o obwałowaniu lewego brzegu Wisły od ujścia Przemszy do Bielan;

3) o obwałowaniu prawego brzegu Wisły od ujścia Przemszy do Bodzowa;

4) o konserwacyi regulacyi rzeki Biały i obwałowania prawego brzegu Dunajca.

Sankcyę projektu ustawy ad 1) czyni c. k. Ministerstwo rolnictwa zawisłem od prawomocnego oznaczenia okręgu konkurencyjnego, projektom technicznym ad 2) i 3) stawia trudności c. k centralne biuro hydrograficzne, w sprawie zaś wykończenia regulacyi Biały i zapewnienia konserwacyi przedkłada Wydział krajowy nowy projekt ustawy.

II.

A) Postęp budowy przy publicznych przedsiębiorstwach melioracyjnych w r. 1910.

a) Przedsiębiorstwa prowadzone przez Wydział krajowy.

1. Regulacya Macochy.

Roboty przy tem przedsiębiorstwie rozpocząć się miały w r. 1910. Z powodu jednak zmiany trasy ujścia Macochy, zażądanej przez strony interesowane przy dochodzeniu wodno-prawnem, opóźniło się rozpoczęcie robót tak, że wydatki w r. 1910 ograniczają się do kosztów przygotowań, jak wytyczenie robót i zakupno inwentarza i wynoszą według sprawozdania kierownika budowy sprawdzonego przez oddział rachunkowy, jak następuje:

R. I.	Roboty ziemne . . .	1.809 K	05 gr.
II.	Budowa objektów . .	— „	— „
III.	Ubezpieczenie koryta:		
IV.	Wykupno i odszkodowanie gruntów, wykupno młynów .	198 „	42 „
V.	Konserwacya . . .	— „	— „
VI.	Koszta zarządu . . .	5.108 „	05 „
VII.	Rozmaite i nieprzewidziane .	485 „	78 „
	Razem . .	7.601 K	30 gr.

Kierownictwo budowy przy tem przedsiębiorstwie powierzono inżynierowi-adjunktowi kraj. biura melioracyjnego Bogdanowi Benedyktowiczowi.

2. Regulacya Rudawy.

Według sprawdzonych przez oddział rachunkowy operatów wykonawczych wynosiły koszta budowy w r. 1910, jak następuje:

a) w powiecie krakowskim:

R. I.	Roboty ziemne . .	19.012 K 18 gr.
II.	Budowa objektów . .	10.359 „ 58 „
III.	Roboty regulacyjne . .	9.179 „ 57 „
IV.	Wykupno gruntów .	31.352 „ 34 „
V.	Konserwacya . . .	71 „ 52 „
VI.	Koszta zarządu . .	8.383 „ 30 „
VII.	Rozmaite i nieprzewidziane	4.050 „ 58 „
	Razem . .	82.419 K 07 gr.

Kosztem powyższym wykonano:

1) wykop koryta Rudawy od km. 5·0 do km. 9·09 z odwozem na wały o kubaturze: 19.848 m³, wykop potoku Olszanickiego od km: 0·070 do km. 0·540 o kubaturze: 4.303·5 m³ — razem 24.155·5 m³ wykopu;

2) most żelazno-betonowy trójprzęsłowy na Rudawie w km. 5.960 o łącznym świetle 30 m³.

3) 620 mb. opasek kamiennych na Rudawie od km. 6·08 do km. 6·380 o łącznej kubaturze 600·0 m³ kamienia, tudzież deponie kamienia nad brzegiem Rudawy o kubaturze łącznej 771·0 m³;

4) ubezpieczono potok Olszanicki płotkami i 11 progami drewnianymi od km. 0·100 do km. 0·600;

5) wydarniowano i obsiano nasionami traw szkarpy wałów i bankiety Rudawy, tudzież szkarpy potoku Olszanickiego.

W rubryce wykupna gruntów i młynów zarachowano oprócz kosztów wykupna gruntów koszta wykupna prawa wodnego w Woli Justowskiej, a w rubryce wydatków rozmaitych i nieprzewidzianych zwrot kosztów sporządzenia projektu.

Zauważa się przytem, że reskryptem z dnia 28. maja 1910 L. 58.903 oddał Wydział krajowy po myśli §. 8. rozporządzenia wykonawczego do ustawy o regulacyi Rudawy powiatowi krakowskiemu w przedsiębiorstwo roboty ziemne za cenę kosztorysową.

Na powyżej wykazane roboty preliminowano kwotę 83.197 K 25 gr. pozostaje przeto oszczędność w kwocie 778 K 08 gr.

Robotami w tej sekcyi kierował inżynier kraj. biura melioracyjnego Maryan Nawrocki.

b) w powiecie chrzanowskim:

R. I.	Roboty ziemne . .	34.375 K — gr.
II.	Budowa objektów . .	8.909 „ 89 „
III.	Budowle regulacyjne . .	12.597 „ 54 „
IV.	Wykupno gruntów . .	18.441 „ 50 „
V.	Konserwacya . . .	26 „ — „
VI.	Koszta zarządu . .	6.751 „ 46 „
VII.	Rozmaite i nieprzewidziane	4.530 „ 62 „
	Razem . .	85.632 K 82 gr.

Kosztem powyższym wykonano:

1) wykop koryta Rudawy od km 20·135 do km. 22·820 o kubaturze 47.135 m³;

2) szluzę betonową o 2 otworach w prawym wale Rudawy w km. 21·517 i 2 stopnie betonowe 0·5 m wysokie na bocznych ściekach Nr. 1 i Nr. 2;

3) 1502 mb. opasek kamiennych na Rudawie od km. 20·655 do km. 20·748 i od km. 21·315 do km. 21·973;

4) wypłotkowano ścieki Nr. 1. i Nr. 2. o łącznej długości: 240 mb.;

5) wydarniowano i obsiano nasionami traw wały i szkarpy Rudawy, tudzież ścieków Nr. 1. i Nr. 2.

W wydatkach rozmaitych i nieprzewidzianych zarachowano zwrot kosztów sporządzenia projektu.

Reskryptem z dnia 14. kwietnia 1910 r. L.: 44.457 oddał Wydział krajowy po myśli §. 8 rozporządzenia wykonawczego powiatowi chrzanowskiemu w przedsiębiorstwo wykupno gruntów za cenę kosztorysową.

Na powyżej wykazane roboty preliminowano kwotę: 82.429 K. 93 gr. okazuje się przeto przekroczenie w kwocie: 3.202 K. 89 gr. głównie w rubryce rozmaitych i nieprzewidzianych, z powodu zarachowania zwrotu kosztów projektu.

Robotami w tej sekcyi kierował inżynier kraj. biura melioracyjnego Bronisław Drożdż.

3. Obwałowanie lewego brzegu Wisły od stacyi kolejowej w Grzegórzkach w ujściu Białuchy.

Według operatu wykonawczego sprawdzonego przez oddział rachunkowy, koszta budowy wynosiły w 1910 roku:

I. Roboty ziemne . . .	42.342 K	73 gr.
II. Budowa objektów. . .	4 307 „	55 „
III. Roboty dodatkowe . .	789 „	77 „
IV. Wykupno gruntów . .	32.304 „	19 „
V. Utrzymanie w czasie budowy .	10 „	50 „
VI. Koszta zarządu . . .	6.230 „	89 „
VII. Rozmaite	14·993 „	— „
Razem .	100.978 K	71 gr.

Na wykonanie powyższych robót preliminowano kwotę: 119.638 K 94 gr. tak, że zaoszczędzenie ogólne wynosi kwotę 18.660 K 23 gr. osiągnięte przeważnie na wykupnie gruntów (40.783 K 47 gr.). Znaczne przekroczenie wykazuje rubryka robót ziemnych (15.142 K 73) i rubryka VII. rozmaite (9.841 K 16 gr.).

Kosztem tym wykonano następujące roboty:

Wał nadwiślański od km. 0+00 do 0+635, oraz od km. 0+00 do 0+476 w całości lub częściowo;

zasypano częściowo koryto Białuchy i wzmocniono szkarpę oskałowaniem i brukiem;

usypano dwa stanowiska armat na żądanie wojskowości i urządzono przejazd przez wał, i

wykonano 4 przepusty betonowe w wale.

Budowę prowadził inżynier krajowego biura melioracyjnego p. Stanisław Flisowski.

4. Podwyższenie lewego brzegu Wisły od ujścia Białuchy do granicy państwa.

Według operatu wykonawczego sprawdzonego przez oddział rachunkowy, koszta budowy wynosiły w 1910 r.:

R. I.	Roboty ziemne . . .	72.181 K	70 gr.
II.	Budowa objektów . . .	2.598 „	86 „
III.	Roboty dodatkowe . .	1.015 „	17 „
IV.	Wykupno gruntów i odszkod.	16.413 „	37 „
V.	Utrzymanie robót w czasie budowy	4.711 „	64 „
VI.	Koszta zarządu . . .	12.526 „	32 „
VII.	Nieprzewidziane . . .	8.704 „	66 „
	Razem .	118.151 K	72 gr.

Na wykonanie powyższych robót preliminowano kwotę 145.354 K 09 gr. tak, że zaoszczędzenie ogólne wynosi kwotę 27.202 K 37 gr., osiągnięte przeważnie w robotach ziemnych (11.091 K 45 gr) i przy wykupnie gruntów (13.951 K 02 gr.).

5. Podwyższenie prawego wału nadwiślańskiego między Podgórzem a Niepołomicami.

Według operatu wykonawczego sprawdzonego przez oddział rachunkowy, wynosiły koszta budowy w 1910 roku:

R. I.	Roboty ziemne . .	36.111 K	— gr.
II.	Budowa objektu . .	— „	— „
III.	Roboty dodatkowe . .	492 „	16 „
IV.	Wykupno gruntu . .	13.986 „	25 „
V.	Utrzymanie w czasie budowy	5.830 „	98 „
VI.	Koszta zarządu . .	4.160 „	14 „
VII.	Rozmaite i nieprzewidziane .	4.532 „	54 „
	Razem . .	65.113 K	07 gr.

Na wykonanie powyższych robót preliminowano 47.541 K. 31 gr., przekroczenie wynosi zatem 18.085 K 11 gr.

Przekroczenie to wynikło przeważnie:

a) w robotach ziemnych (13.725 K 51 gr.) z powodu wyższej ceny robotników i braku tychże, oraz z powodu większej odległości przewozu, aniżeli preliminowano;

b) w robotach konserwacyjnych (5.377 K 42 gr.) z powodu konserwacyi robót wykonanych w latach poprzednich, na którą to konserwacyę nie preliminowano w kosztorysie żadnej kwoty;

c) w robotach rozmaitych i nieprzewidzianych (3.799 K 77 gr.) z powodu nadzwyczajnych wydatków na karczowanie drzew w rezerwach, naprawę szkód, zrządzonych przez wielką wodę, na ubezpieczenie robotników, kasę chorych itd.

Większe oszczędności wykazano w rubryce wykupna gruntów (5.006 K 41 gr.) z powodu, że — zamiast kupować grunta na rowy materyałowe — płacono tylko odszkodowanie za zebraną ziemię.

W roku 1910 wykonano następujące roboty:

Wał Wisły w Rybitwach podwyższono od km. 5 + 140 do 5 + 300 i od 6 + 020 do 6 + 2;

w Płaszowie ukończono od km. 7 + 960 do km. 10 + 180;

lewy wał Srawy podwyższono od km. 0 + 370 do km. 0 + 840.

Budowę przy tem przedsiębiorstwie prowadził inżynier kraj. biura melioracyjnego p. Stanisław Flisowski.

6. Obwałowanie prawego brzegu Wisły od Niepołomic do ujścia Raby.

Według sprawdzonego przez oddział rachunkowy Wydziału krajowego sprawozdania z budowy wynosiły koszta robót wykonanych w roku 1910, jak następuje:

a) Sekcya górna:

R. I. Roboty ziemne . .	90.192 K	63 gr.
II. Budowa objektów . .	1.494 „	56 „
III. Roboty dodatkowe . .	7.069 „	84 „
IV. Wykupno gruntów i odszkodowania	22.988 „	41 „
V. Utrzymanie w czasie budowy	3.226 „	97 „
VI. Zarząd	8.606 „	75 „
VII. Rozmaite i nieprzewidziane	1.341 „	05 „
Razem . .	134.920 K.	21 gr.

Wobec preliminowanej kwoty 130.696 K 11 gr. okazuje się przekroczenie w kwocie 4.224 K 10 gr. powstałe głównie w rubryce wykupna gruntów, a takze robót ziemnych i utrzymania w czasie budowy.

Powyższym kosztem wykonano następujące roboty:

1) Nadsypano 5.961 km. wału Wisły o bryłowatości 102.269 m³ wraz z 5 przejazdami i 2 przechodami dla pieszych.

2) Wykonano 3.542 km. rowów wraz z 7 mostkami z rur betonowych.

3) Obsiano i zadarniono szkarpy wałów na powierzchni 3·50 ha.

4) Ubezpieczono płotkami i darniami szkarpy rowów na długości 6.717 km.

5) Wykonano tamę faszynową w miejsce przerwanego progu i zbudowano dodatkowo mostek dębowy.

Robotami w górnej sekcyi kierował w 1910 r. inżynier kraj. biura melioracyjnego Izydor Opolski.

b) Sekcya dolna.

R. I. Roboty ziemne . .	36.820 K	70 gr.
II. Objekty . . .	2.509 „	36 „
III. Roboty dodatkowe . .	1.223 „	95 „
IV. Wykupno gruntów . .	16.594 „	69 „
V. Konserwacya . . .	1.673 „	67 „
VI. Zarząd	7.421 „	37 „
VII. Nieprzewidziane . .	2.018 „	94 „
Razem . .	68.262 K	68 gr.

Powyższym kosztem wykonano lewy wał Raby na długości 5.676 m. z 4 rampami o łącznej bryłowatości nasypu 52.279 m³, rów w km. 8 + 000 lewego wału Raby o długości 1247 m. i bryłowatości wykopu 6.024 m³, szluzę betonową w wale Raby i 3 mostki z rur betonowych na wymienionym rowie.

Na wyszczególnione wyżej roboty preliminowano 75.275 K 69 gr., okazuje się przeto zaoszczędzenie w kwocie 7.013 K 01 gr., które uzyskano w robotach ziemnych i przy budowie objektu.

Budową kierował inżynier kraj. biura melioracyjnego Władysław Kowalski.

7) Obwałowanie Wisły od Raby do Woli rogowskiej.

Sprawdzone przez oddział rachunkowy rzeczywiste koszta robót wykonanych w r. 1910 przedstawiają się, jak następuje:

a) Sekcya górna.

Rubr. I. Roboty ziemne . .	59.837 K	14 gr.
III. Budowa objektów .	572 „	02 „
IV. Roboty dodatkowe .	3.550 „	85 „
V. Wykupno gruntów .	36.894 „	62 „
VI. Konserwacya . .	1.730 „	75 „
VII. Koszta zarządu . .	6.461 „	03 „
VIII. Rozmaite . . .	5.398 „	31 „
Razem . .	114.442 K	72 gr.

Powyższym kosztem wykonano wał wiślany na długości 950 mb. z 2-ma rampami, wał Raby na długości 3.630 mb. z 6 rampami o łącznej kubaturze nasypu 78.989·3 m³ i rów osuszający o bryłowatości wykopu 1.749·9 m³.

Na wykonanie tych robót preliminowano kwotę 62.777 K. 95 gr.; okazuje się zatem przekroczenie w kwocie 51.664 K. 77 gr. głównie w rubryce robót ziemnych i wykupna gruntów.

Budową kierował inżynier adjunkt kraj. biura melior. Juliusz Horn.

b) Sekcya dolna.

Rubr. I.	Roboty ziemne . .	48.312 K	04 gr.
II.	Roboty regulacyjne .	42.248 „	19 „
III.	Objekty . . .	9.063 „	33 „
IV.	Roboty dodatkowe .	1.047 „	96 „
V.	Wykupno gruntów .	3.087 „	11 „
VI.	Konserwacya . .	1 062 „	95 „
VII.	Zarząd . . .	8.182 „	34 „
VIII.	Rozmaite . . .	1.327 „	50 „
	Razem . .	114.331 K	42 gr.

Powyższym kosztem wykonano prawy i lewy wał Uszwicy oraz wał wiślany tudzież uzupełniono wał wiślany na łącznej długości 2.430 m. o bryłowatości nasypu 49.645 m³, 2 rowy osuszające o długości 291 m. i bryłowatości wykopu 1.149 m³, pogłębienie koryta Uszwicy pod budowle regulacyjne na długości 5.215 m. o bryłowatości wykopu 7.741 m³, budowle regulacyjne faszynowe na Uszwicy o długości budowli 5.656 m., o bryłowatości 10.125 m³, a nadto wykonano 3 przepusty betonowe w wałach.

Na powyższe roboty preliminowano 77.429 K 90 gr. okazuje się przeto przekroczenie w kwocie 36.901 K 52 gr.. głównie w rubryce robót ziemnych, regulacyjnych, budowie objektów i w wykupnie gruntów.

Budową kierował inżynier krajowego biura melioracyjnego Antoni Dyląg.

8. Regulacya Kisieliny górnej.

W r. 1910 ukończono roboty przy tem przedsiębiorstwie.

Sprawdzone przez oddział rachunkowy koszta budowy przedstawiają się następująco:

R.	I. Roboty ziemne . . .	3.256 K	66 gr.
„	II. Budowa objektów . .	308 „	60 „
„	III. Roboty dodatkowe . .	— „	— „
„	IV. Wykupno gruntów . .	— „	— „
„	V. Konserwacya . . .	695 „	45 „
„	VI. Koszta zarządu . . .	180 „	40 „
„	VII. Rozmaite i nieprzewidziane .	72 „	59 „
	Razem .	4.513 K	70 gr.

Powyższym kosztem wykonano: rów Biały Ług od km. 2·300 do km. 4·458 (do końca) na długości: 2.158 mb. rów »Prusaki« o długości 550 mb. i 2 boczne rowy wpadające do rowu Curyło-Borzęcin, o długości: 2.104 i 128 mb. razem rowów o długości 4.940 mb. oraz 6 mostków z rur betonowych na powyższych rowach. Powyższe rowy, oprócz pierwszego nie były objęte kosztorysem; wykonano je z pozostałej oszczędności we funduszu budowy.

Roboty wykonał kierownik sekcyi konserwacyi publ. robót melioracyjnych w Tarnowie Józef Cyrankiewicz.

9. *Regulacya Biały.*

Sprawdzone przez oddział rachunkowy koszta robót wykonanych w r. 1910 przedstawiają się następująco:

R.	I. Roboty ziemne . .	7.531 K	42 gr.
„	II. Roboty regulacyjne . .	43.410 „	58 „
„	III. Objekty we wałach . .	209 „	60 „
„	IV. Roboty dodatkowe . .	5.882 „	34 „
„	V. Wykupno gruntów . .	— „	— „
„	VI. Konserwacya . . .	55.593 „	49 „
„	VII. Koszta zarządu . .	2.014 „	14 „
„	VIII. Rozmaite i nieprzewidziane	2.004 „	67 „
	Razem .	116.646 K	44 gr.

Powyższym kosztem wykonano następujące roboty:

1) ukończono zamknięcie przerwy w prawym wale Biały w Świerczkowie od km. 0·700 do km. 0·876, przyczem wywieziono 3.341 m³ i wykonano przekopy Białej od km. 72·0 do km. 73·0 o kubaturze 3.792 m³ wykopu żwirowisk z odwozem do starych koryt;

2) wykonano 3.939 mb. budowli faszynowych o łącznej kubaturze 6.843 m³, 873 mb. budowli kamiennych o kubaturze 812 m³ kamienia, 750 mb. ubezpieczenia tam faszynowych płytami betonowemi i przygotowano 828 m³ kamienia łamanego w deponiach nad brzegami Białej;

3) wyprawiono zewnętrznie szluzę Nr. 2 w prawym wale Białej w km. 0·796;

4) obsadzono wikliną stare koryta Białej, do czego użyto 1,020.840 sztuk sadzonek, tudzież obsiano szkarpy prawego wału Białej od km. 0·700 do km. 0·876, do czego użyto 88 kg nasienia traw;

5) pogłębiono przekopy i usunięto progi żwirowe z koryta rzeki, przyczem wydobyto 1.792 m³ materyału;

6) naprawiono 2.249 mb. budowli faszynowych, przyczem wykonano 3.563 m³ faszynady i naprawiono, względnie wyrównano 6.249 mb. tam kamiennych przy uzupełnieniu 2.076 m³ kamienia, tudzież skonserwowano 711 mb. ubezpieczenia płytami betonowemi;

7) wzmocniono prawy wał Dunajca w Ujściu Jezuickiem od km. 0·147 do km. 0 370, w Niecieczy od km. 14.992 do km. 15.213 i w Niedomicach od km. 21.135 do km. 21.235; oraz naprawiono szluzę Nr. 2 i przepust Nr. 2 w lewym wale Białej;

8) skonserwowano zapory kamienne na potokach Rychwałd i Siedliska;

9) odczyszczono i poprawiono płotki na potokach Zimnawódka, Radlinka i Strusinka, tudzież rowach Świerczkowskim, Klikowskim, Czyżowskim;

10) wykonano w starych korytach Białej 4.693 mb. namulników, oraz różne drobne roboty, jak czyszczenie kęp, usunięcie pni i kamieni z koryta Białej, naprawa brodów na Białej.

Powyższe wydatki pokryto z funduszu konserwacyjnego, który składał się:

z zapasu kasowego z początkiem r. 1910 w kwocie	83.403 K	39 gr.
z gotówki uzyskanej za sprzedaną trawę, faszyny i wiklinę, z odszkodowań i odsetek lokacyi gotówki w kwocie	8.409 „	54 „
z datku funduszu kraj. na konserwacyę w kwocie .	23.000 „	— „
z datku państw. funduszu melior. w kwocie . .	23.000 „	— „
Razem .	137.815 K	93 gr.

W wydatkach w r. 1910 znajdują się oprócz kosztów robót konserwacyjnych koszta wykonania nowych robót z tego powodu, że w r. 1909 pokryto koszta naprawy szkód wyrządzonych w tym roku przez nadzwyczajną wielką wodę na Białej w pierwszym rzędzie z funduszu budowy, obecnie przeto wykończono brakujące roboty z zapasów funduszu konserwacyjnego, który Wydział krajowy przeznaczył w porozumieniu z c. k. Administracyą państwa na naprawę szkód wyrządzonych przez powódź z r. 1909.

Robotami kierował inżynier kraj. biura melioracyjnego Józef Cyrankiewicz, któremu Wydział krajowy poruczył sekcyę konserwacyi publicznych robót melioracyjnych w Tarnowie.

10. Obwałowanie Wisły w powiecie Dąbrowskim.

Według protokołów kolaudacyi, przeprowadzonej w r. 1911 wynosiły koszta robót, wykonanych przy tem przedsiębiorstwie w r. 1910, jak następuje:

a) Sekcya górna:

I.	Roboty ziemne . . .	90.121 K 76 gr.
II.	Budowa objektów . .	5.010 „ 45 „
III.	Obsiew wałów i roboty dodatkowe	24.570 „ 76 „
IV.	Wykupno gruntów i odszkodowania	19.868 „ 19 „
V.	Konserwacya . . .	3.333 „ 21 „
VI.	Zarząd	7.884 „ 62 „
VII.	Rozmaite i nieprzewidziane .	8.038 „ 71 „
	Razem . .	158.827 K 70 gr.

Powyższym kosztem usypano nowe lub też uzupełniono wały istniejące lub dotychczas częściowo wykonane na przestrzeni wału Wisły między km. 29·110 a 32·060 na łącznej długości 2.600 mb., przyczem na przestrzeni 240 m. pozostała jeszcze do uzupełnienia nadsypka wału o wysokości warstwy około 1·5 m. Ponadto wykonano szereg rowów dopływowych do objektów wałowych o łącznej długości 17.393 mb., celem zaś utrzymania komunikacyi na wałach wiślanych wybudowano 1 przejazd gminny a 4 przejazdy polne.

Z objektów wykonano:

1) 4 przepusty w wałach kanału Zyblikiewicza i Siedliszowskiego, tudzież wykończono przepust Nr. 6 w wale Wiślanym w Samocicach;

2) stopień 60 cm. wysoki na rowie bocznym Barsowskim Nr. II., tudzież

3) 43 mostków częścią rurowo-betonowych, częścią zaś betonowych. Na powyższe roboty preliminowano 158.667 K 32 h, z czego okazuje się nieznaczne przekroczenie w kwocie 160 K 38 h.

Budowę w sekcyi górnej prowadził w r. 1910 podobnie jak w roku poprzednim inżynier kraj. biura melioracyjnego Józef Pliszewski.

b) Sekcya dolna:

I.	Roboty ziemne . . .	39.228 K 22 gr.
II.	Budowa objektów . .	6.181 „ 12 „
III.	Obsiew wałów i roboty dodatkowe	9.916 „ 65 „
IV.	Wykupno gruntów i odszkodowania	10.740 „ 57 „
V.	Konserwacya . . .	3.668 „ 48 „
VI.	Zarząd	10.530 „ 84 „
VII.	Rozmaite i nieprzewidziane .	652 „ 50 „
	Razem . .	80.918 K 38 gr.

*

Kosztem tym wykonano lub też uzupełniono nasyp wału Wiślanego na przestrzeni między km. 15·916 a 22·656 na łącznej długości 1.022 mb. Oprócz tego wykonano sieć rowów dopływowych i odpływowych dla objektów wałowych o łącznej długości 10.780 mb. Celem utrzymania komunikacyi wybudowano na wale Wiślanym 1 przejazd gminny a 3 przejazdy polne i 4 ścieżki, zaś na rowach osuszających 24 mostki rurowo-betonowe.

Ponadto wybudowano w km. 22·635 wału Wisły w Kupieninie przepust wałowy Nr. 4. W porównaniu z preliminowaną na te roboty kwotą 81.472 K 95 gr. okazuje się zaoszczędzenie w wysokości 554 K 57 gr.

Budową w tej sekcyi kierował w r. 1910 starszy inżynier kraj. biura melioracyjnego Jan Pisz.

11. Uzupełnienie regulacyi Nowego Brnia i dopływów.

Według operatu wykonawczego sprawdzonego przez oddział rachunkowy, koszta budowy w 1910 r. wynosiły:

R. I.	Roboty ziemne . . .	4.088 K	41 gr.
II.	Roboty dodatkowe i ubezpieczenia	1.109 „	80 „
III.	Budowa objektów . .	639 „	40 „
IV.	Wykupno gruntów i odszkodowania	2.399 „	75 „
V.	Utrzymanie w czasie budowy	5.294 „	70 „
VI.	Koszta zarządu . . .	1.060 „	62 „
VII.	Nieprzewidziane . . .	1.935 „	22 „
	Razem . .	16.527 „	90 gr.

Na te roboty preliminowano razem kwotę 17.428 K 21 gr, okazuje się zatem zaoszczędzenie wynoszące 900 K 31 gr.

Oszczędności osiągnięte w rubrykach I, II, III i IV, wynoszące razem 7.294 K 31 gr., użyto na pokrycie przekroczenia w rubr. V. utrzymania robót w czasie budowy, które wynosiły 5.294 K 70 gr.

Kosztem tym wykonano następujące roboty:

rów w Brzezówce z ujściem do Rybnicy 1.260 m. długości;

dokończono rów Łożysko na długości 775 m. bież;

opaski na potoku Zgórsko na dług. 100 m. bież.;

na Brniku jeden stopień betonowy;

w robotach konserwacyjnych, wykonano stopień betonowy na Nieczayce, wyczyszczono rowy na długości 91.06 km., naprawiono płotki w rowie Słupiecko-Wamp. i zasadzono wikle na opaskach i tamach Upustu.

Oprócz tego, przy regulacyi Nowego Brnia i dopływów wykonano roboty na rachunek funduszu zapomogowego z powodu klęsk elementarnych 1908 r. (Rubr. X. poz. 91. lit. b. z 1909 r.), których koszta — według operatu wykonawczego sprawdzonego przez oddział rachunkowy — wynoszą:

1.	Nowy Breń . . .	5.303 K	32 gr.
2.	Upust	5.992 „	73 „
3.	Brnik	699 „	20 „
4.	Wielopolka . . .	98 „	30 „
5.	Rów przez Imielnię . .	45 „	30 „
6.	„ w Cwikowie . .	608 „	55 „
7.	„ w Suchymgruncie .	4.329 „	17 „
8.	„ w Oleśnie . .	2.847 „	81 „
	Razem .	19.924 K	38 gr.

Na te roboty preliminowano 21.352 K — gr.

Ogólna oszczędność wynosi zatem 1.427 K 62 gr.

Kosztem tym wykonano roboty konserwacyjne z powodu klęsk elementarnych, oraz rowy dodatkowe w Suchymgruncie i w Oleśnie.

Budowę przy tem przedsiębiorstwie prowadził w 1910 roku starszy inżynier kraj. biura melioracyjnego p. Jan Pisz, równocześnie z budową dolnej sekcyi obwałowania Wisły w powiecie Dąbrowskim.

12. Osuszenie bagien rzemieńskich.

Sprawdzone przez oddział rachunkowy rzeczywiste koszta robót wykonanych w r. 1910 przedstawiają się, jak następuje:

R. I.	Roboty ziemne . .	5.428 K 19 gr.
II.	Objekty . . .	2.343 „ 14 „
III.	Roboty dodatkowe . .	8.394 „ 43 „
IV.	Wykupno gruntów . .	150 „ 67 „
V.	Konserwacya . . .	3.613 „ 51 „
VI.	Zarząd	2.351 „ 14 „
VII.	Rozmaite . . .	716 „ 43 „
	Razem . .	22.997 K 51 gr.

Powyższym kosztem wykonano rowy osuszające i ścieżki w ogólnej długości 4.514·5 m. bież. o objętości wykopu 10.201 m³, 10 mostów z rur betonowych, 1 stopień 95 cm. wysoki z betonu, 13 stopni po 30 cm. wysokich z płyt betonowych, 10 schodków z kostek betonowych na szkarpach rowów, ubezpieczono wszystkie rowy darnią i płotkami, oraz obsiano odkłady i resztę niewydarniowanych szkarp nasionami traw.

Na powyższe roboty w przeważnej części nie objęte projektem, preliminowano tylko 5.927 K 59 gr., resztę zaś w kwocie 17.069 K 92 gr. pokryto z oszczędności w poprzednich latach budowy uzyskanych.

Budowę prowadził kierownik sekcyi publicznych robót melioracyjnych w Mielcu Jan Haładej przy pomocy przydzielonego mu inżyniera krajowego biura melioracyjnego Alojzego Jakóbczaka.

13. Regulacya górnej Trześniówki.

Według protokołu kolaudacyi, przeprowadzonej w roku 1911, wynosiły koszta budowy przy tej regulacyi w r. 1911, jak następuje:

R. I.	Roboty ziemne . .	120.441 K 82 gr.
II.	Objekty . . .	37.262 „ 15 „
III.	Ubezpieczenie, roboty dodatkowe . . .	67.399 „ 43 „
IV.	Wykupno gruntów i odszkodowania . . .	4.432 „ 21 „
V.	Konserwacya . . .	14.884 „ — „
VI.	Zarząd	12.119 „ 19 „
VII.	Rozmaite i nieprzewidziane	16.434 „ 52 „
	Razem . .	272.973 K 32 gr.

Powyższym kosztem wykonano 32.385 mb. potoków i rowów osuszających o łącznym wykopie 207.358·2 m³.

Z objektów wybudowano szluzę nawodniającą typu II w km. 16·820 potoku Trześniówki, dla utrzymania zaś komunikacyi na tymże potoku i dopływach zbudowano 6 mostków na drogach gminnych, 67 mostków na drogach polnych, ponadto zaś 4 stopnie betonowe i szereg przegonów i przejazdów.

Wobec preliminarza kosztorysowego 236.848 K 98 gr. okazuje się przekroczenie w wysokości 36.124 K 34 gr. spowodowane głównie wskutek konieczności ubezpieczenia darniną całej powierzchni piaszczystych szkarp potoków i rowów osuszających, zamiast przewidzianego w projekcie pasa 1 m. szerokiego, oprócz tego zaś wskutek znaczniejszych wydatków na konserwacyę i budowę dodatkowych objektów, nieprzewidzianych w kosztorysie.

Podnieść tu należy znaczny postęp robót w roku 1910, który objął jak już wspomniano, przestrzeń 32.385 km. potoków i rowów osuszających. Długość ta w stosunku do wykonanej dotychczas w okresie lat 1905—1910 sieci o łącznej długości 115·496 km. wynosi 28% tejże wobec wypadającej z przecięcia 6-cio letniego okresu budowy cyfry 16·6%.

Budowę przy tem przedsiębiorstwie prowadził w r. 1910 inżynier kraj. biura melioracyjnego Henryk Dudek, któremu przydzielony był do pomocy inżynier kraj. biura melioracyjnego Roman Bierówka.

14. Regulacya Wisłoka i Pielnicy.

Sprawdzone przez oddział rachunkowy Wydziału krajowego rzeczywiste koszta robót wykonanych w r. 1910 przedstawiają się, jak następuje:

I.	Roboty ziemne . . .	58.915 K 87 gr.
II.	„ regulacyjne . .	25.808 „ 51 „
III.	Objekty	17.326 „ 72 „
IV.	Ubezpieczenia . . .	9.075 „ 09 „
V.	Wykupno gruntów . .	1.726 „ 73 „
VI.	Konserwacya . . .	1.476 „ 37 „
VII.	Zarząd	9.463 „ 89 „
VIII.	Nieprzewidziane . .	3.570 „ 31 „
	Razem . .	127.363 K 49 gr.

Powyższym kosztem wykonano regulacyę potoku Pielnicy i dopływów na łącznej długości 9.230 m. o objętości wykopu 69.946 m³, 12 przekopów na Wisłoku o bryłowatości 11.077 m³, uzupełnienie i podwyższenie wałów Wisłoka i dopływów o bryłowatości nasypu 11.142 m³, budowle regulacyjne faszynowe i kamienne na Wisłoku o długości 2.916 i bryłowatości 5.500 m³, obsadzenie wikliną 5 ha żwirowisk, 3 mosty żelazno-betonowe, 7 mostków rurowych, 8 przepustów betonowych w wałach, 3 przejazdy brukowane i 4 stopnie betonowe dla złagodzenia spadu.

Na powyższe roboty preliminowano 135.852 K 87 h, okazuje się przeto zaoszczędzenie w kwocie 8.489 K 38 gr.

Budową kierował inżynier Józef Pruchnik.

15. Osuszenie bagien rzeszowskich.

Sprawdzone przez oddział rachunkowy rzeczywiste koszta robót wykonanych w r. 1910 przedstawiają się, jak następuje:

Rubr.	I.	Roboty ziemne . .	20.850 K 79 gr.
„	II.	Budowa objektów .	1.158 „ 95 „
„	III.	Roboty dodatkowe .	6.370 „ 29 „
„	IV.	Odszkodowania . .	31.965 „ 49 „
„	V.	Konserwacya . .	556 „ 95 „
„	VI.	Zarząd . . .	8.394 „ 72 „
„	VII.	Rozmaite i nieprzewidziane . . .	2.160 „ 66 „
		Razem . .	71.457 K 85 gr.

Powyższym kosztem wykonano regulacyę potoków, tudzież rowy osuszające na długości 5.061 mb. o bryłowatości wykopu 36.200 m³, 1 most drewniany, 1 poidło.

Na wyszczególnione wyżej roboty preliminowano 63.395 K 23 gr. okazuje się przeto przekroczenie w kwocie 8.062 K 62 gr. głównie w robotach ziemnych i dodatkowych.

Budową kierował inżynier kraj. biura melioracyjnego Józef Górski.

16. Regulacya rzeki Bugu.

Według operatu wykonawczego sprawdzonego przez oddział rachunkowy koszta budowy wynosiły w 1910 roku:

R. I.	Roboty ziemne . .	22.177 K 74 gr.
II.	„ regulacyjne . .	115.623 „ 39 „
III.	Budowa objektów . .	12.900 „ 77 „
IV.	Wykupno gruntów . .	20.326 „ 95 „
V.	Konserwacya robót . .	12.943 „ 90 „
VI.	Koszta zarządu . .	13.786 „ 82 „
VII.	Rozmaite i nieprzewidziane	6.315 „ 37 „
	Razem . .	204.074 K 94 gr.

Na wykonanie powyższych robót preliminowano 254.101 K 54 gr. tak, że zaoszczędzenie ogólne wynosi kwotę 50.026 K. 60 gr.

Kosztem tym wykonano w roku 1910:

a) w dziale robót ziemnych 13 przekopów nowych, oraz ukończono 9 przekopów rozpoczętych w 1908 r. Bryłowatość wykopów wynosiła 39.004 m³, 1 m³ wykopu z odwozem kosztował 0·57 kor.;

b) w dziale robót regulacyjnych t. j. faszynowych wykonano 9.646 mb. budowli faszynowych, z tego 3.773 mb. tam równoległych, 4.770 mb. opasek i 1.103 mb. poprzeczek i zamulników. Oprócz tego wykonano obitki brzegów na długości 4.423 mb. o powierzchni 11.058 m², oraz ułożono koronkę z świeżej łoziny na długości 7.500 mb.

Z kęp własnych wyrąbano 572 kóp faszyn wiklinowych.

c) w dziale objektów wykonano pod Horodyszczem baz. most gospodarski rozpiętości 72 m. i pod Tyszycą i Strychawką kładkę dla pieszych;

d) w dziale konserwacyi naprawiono tamy uszkodzone w roku 1908 i 1909 na długości 1.185 mb. równoległych tam, 1.294 mb. opasek i 240 mb. poprzeczek.

Roboty przy tem przedsiębiorstwie prowadził starszy inżynier kraj. biura melioracyjnego p. Maksymilian Czernik.

17. Regulacya rzeki Pełtwi z dopływami.

W roku 1910 prowadzono roboty przy tem przedsiębiorstwie równocześnie w 3 sekcyach, a mianowicie: w sekcyi dolnej między Buskiem a Bezbrudami, w sekcyi środkowej między Połonicami a Barszczowicami i w sekcyi górnej w gminach: Laszki, Malechów, Zboiska, Lwów i Zamarstynów. Według operatów wykonawczych sprawdzonych przez oddział rachunkowy, wynosiły koszta budowy podzielone na poszczególne rubryki, jak następuje:

a) Sekcya dolna.

Regulacya rzeki:

R. I.	Roboty ziemne . . .	64.162 K	81 gr.
II.	Budowle regulacyjne . .	13.895 „	82 „
IV.	Roboty dodatkowe . .	961 „	21 „
V.	Wykupno gruntów i odszkodowania	1.486 „	40 „
VI.	Konserwacya w czasie budowy	4.607 „	53 „
VI.	Koszta zarządu . . .	9.060 „	47 „
VIII.	Rozmaite i nieprzewidziane .	2.796 „	76 „
	Razem .	96.971 „	— „
Melioracya doliny			
VI.	Konserwacya w czasie budowy	162 „	34 „
	Ogółem .	97.133 K	34 gr.

Powyższym kosztem wykonano 1.303 m. nowych przekopow o łącznej objętości 28.020 m³ i pogłębiono na długości 2.787 m. koryto, w latach poprzednich tylko, częściowo wykopane, przyczem wydobyto 13.067 m³ ziemi z pod zwierciadła wody.

Z materyału uzyskanego z wykopów usypano wały na długości 1.628 m. o objętości 10.640 m³.

Zbudowano 1101 mb. tam faszynowych o objętości 2123 m³ i ubezpieczono brzegi wklęsłe przekopów na długości 1370 mb.

Wobec preliminowanej na powyższe roboty kwoty kosztorysowej 100.992 K 47 gr. okazuje się zaoszczędzenie w kwocie 3.859 K 13 gr.

Roboty w tej sekcyi prowadził w r. 1910 inżynier kraj. biura melioracyjnego Bronisław Winnicki.

b) Sekcya środkowa.

Regulacya rzeki.

R. I.	Roboty ziemne . . .	78.502 K	90 gr.
II.	Roboty regulacyjne i ubezpieczenia	1.968 „	16 „
III.	Budowa objektów . .	135 „	— „
IV.	Roboty dodatkowe . .	1.603 „	11 „
V.	Wykupno gruntów i odszkodowania	531 „	36 „
VI.	Konserwacya w czasie budowy	2.083 „	62 „
VII.	Zarząd	5.984 „	19 „
VIII.	Rozmaite i nieprzewidziane .	960 „	43 „
	Razem . .	91.768 K	77 gr.

Kosztem powyższym wykonano 4.967 mb. nowego koryta o objętości wykopu 80.310 m³ oraz pogłębiono niewykończone w roku poprzednim przekopy na długości 1.137 m. przyczem wydobyto 8.133 m³ ziemi z pod zwierciadła wody.

Z materyału uzyskanego z wykopów usypano 11.277 mb. wałów o objętości 48.350 m³.

Ubezpieczono szkarpy za pomocą kiszek wiklowych na długości 5.860 m.

Wobec preliminowanej na powyższe roboty kwoty 122.617 K 48 gr. okazuje się zaoszczędzenie w kwocie 29.583 K 71 gr.

Roboty w tej sekcyi prowadził w r. 1910 inżynier adjunkt kraj. biura melioracyjnego Stefan Posacki.

c) Sekcya górna.

Regulacya rzeki:

I.	Roboty ziemne	48.092 K	74 gr.
II.	Budowle regulacyjne i ubezpieczenia	3.046 „	61 „
III.	Budowa objektów . . .	3.949 „	43 „
IV.	Roboty dodatkowe . . .	793 „	53 „
V.	Wykupno gruntów i odszkodowanie	82.985 „	60 „
VI.	Konserwacya w czasie budowy .	131 „	26 „
VII.	Koszta zarządu	6.746 „	27 „
VIII.	Rozmaite i nieprzewidziane . .	1.093 „	40 „
	Razem .	146.838 K	84 gr.

Melioracya doliny:

I.	Roboty ziemne	2.915 K	89 gr.
IV.	Roboty dodatkowe . . .	130 „	70 „
	Razem .	3.046 K	59 gr.
	Ogółem .	149.885 K	43 gr.

Powyższym kosztem wykonano 938 m. nowego koryta i umieszczono prowizoryczny profil na długości 447 oraz uregulowano potok ze Zboisk na długości 2.360 m. przyczem wykonano ogółem 59.540 m³ wykopu.

Wykonano roboty uzupełniające przy mostach zbudowanych w roku poprzednim a dla złagodzenia spadu na potoku ze Zboisk założono 14 stopni betonowych o wysokości 25 i 50 cm.

Dla melioracyi doliny wykonano 1 rów nawodniający i 1 rów osuszający łącznej długości 3.158 o objętości wykopu 9.104 m³.

Wobec preliminowanej na powyższe roboty kwoty 212.370 K 49 gr. okazuje się zaoszczędzenie w kwocie 62.485 K 06 gr. uzyskane w rubryce robót ziemnych i objektów, głównie zaś w rubryce wykupna gruntów.

Roboty w tej sekcyi prowadził w r. 1910 inżynier kraj. biura melioracyjnego Izydor Stella Sawicki.

18. Regulacya potoku Błotni z dopływami.

Sprawdzone przez oddział rachunkowy Wydziału krajowego rzeczywiste koszta budowy wynosiły w r. 1910:

R. I.	Roboty ziemne . .	57.180 K	31 gr.
II.	Budowa objektów . .	23.400 „	50 „
III.	Roboty dodatkowe . .	15.764 „	61 „
IV.	Wykupno gruntów . .	2.949 „	26 „
V.	Konserwacya . . .	10.536 „	12 „
VI.	Zarząd	9.334 „	20 „
VII.	Rozmaite i nieprzewidziane	11.488 „	23 „
	Razem . .	130.512 K	63 gr.

Powyższym kosztem wykonano na potoku Błotni i dopływach roboty ziemne na łącznej długości 19·4 km. o kubaturze wykopu 106.901 m³. Z objektów wykonano dla celów nawodnienia szluzę żelazno-betonową z kładką dla pieszych w km. 12·600 Błotni, dla celów komunikacyi most drewniany leżajowy o św. 6·40 m. w km. 19·710, tudzież 12 przepustów betonowych na rowach bocznych, wreszcie dla złagodzenia spadu rowów 14 stopni betonowych.

Ubezpieczenie szkarp rowów, wykonano zapomocą płotków faszynowych i darni, przyczem wygrodzono płotków 8994 mb. i wyłożono darnią 11.115 mb.

Ubezpieczenie dna na potoku Błotni wykonano od km. 12·600—14·400 zapomocą progów faszynowych co 100 m.

Z robót nieprzewidzianych wykonano rampę drogową przy moście na Błotni w km. 19·710 o kubaturze 10.018 m³.

W porównaniu z kosztami preliminowanemi zaoszczędzono kwotę 1.375 K 96 gr.

Robotą kierował jak w latach poprzednich inżynier kraj. biura melior. Henryk Smulikowski.

19. Regulacya rzeki Raty z dopływami.

Sprawdzone przez oddział rachunkowy rzeczywiste koszta robót, wykonanych w r. 1910 przedstawiają się, jak następuje:

a) sekcya I.

R. I.	Roboty ziemne . .	47.456 K 67 gr.
II.	Objekty . . .	25.101 „ 04 „
III.	Roboty regulacyjne . .	17.670 „ 63 „
IV.	Roboty dodatkowe . .	13.228 „ 05 „
V.	Wykupno gruntów . .	19.817 „ 55 „
VI.	Konserwacya . . .	4.873 „ 48 „
VII.	Zarząd	5.696 „ 71 „
VIII.	Rozmaite . . .	7.005 „ 33 „
	Razem . .	140.849 K 46 gr.

Powyższym kosztem wykonano: regulacyę rzeki Raty na długości 2.200 m., regulacyę potoków tudzież rowy osuszające na długości 10.233 m., o bryłowatości wykopu 92.501 m³., most żelazno-betonowy na Racie, 2 mosty betonowe, 1 most drewniany, 2 przepusty z rur betonowych, 4 stopnie betonowe, 2 przejazdy brukowane i 3 poiła brukowane.

Na powyższe roboty preliminowano 141.905 K 13 gr., okazuje się przeto zaoszczędzenie w kwocie 1.055 K 67 gr.

Budową kierował inżynier kraj. biura melioracyjnego Stanisław Szpaczyński.

b) Sekcya II.

R. I.	Roboty ziemne . .	36.686 K 83 gr.
II.	Budowa objektów . .	10.650 „ 70 „
III.	Roboty regulacyjne . .	583 „ 65 „
IV.	Ubezpieczenie dodatkowe .	12.962 „ 92 „
V.	Wykupno gruntów i młynów	5.785 „ 72 „
VI.	Konserwacya . . .	722 „ 28 „
VII.	Zarząd	6.588 „ 52 „
VIII.	Rozmaite i nieprzewidziane .	4.079 „ 58 „
	Razem . .	78.060 K 20 gr.

Powyższym kosztem wykonano: regulacyę potoku Derewenki na długości 1.750 m. o kubaturze wykopu 22.946 m³, nadto 1 przejazd w bród, 1 pójło, 1 przepust 60/90, 1 przepust św. 0·5 m. wraz ze zastawką, rów ze Zameczka na długości 2.300 m. o kubaturze 24.314 m³, 2 mosty bet. św. po 2·0 m., 1 most bet. św. 1·50 m., 1 most bet. św. 1·0 m., 2 przejazdy w bród, rów ze Zarudzia na długości 2.040 m. o kubaturze 6.869 m³ wraz z 3 przejazdami w bród, wał ochronny o długości 1.500 m., na rowie z Mosteńszczyzny 2 mosty bet. św. po 1·50 m., na potoku ze Sianożątek 1 most bet. św. 2·0 m. ze zastawką, 1 szluzkę św. 1·50 m. do nawodniania.

Wreszcie celem ubezpieczenia szkarp, rowów i potoków wykonano płotki o łącznej długości 20.966 m., zaś szkarpy wydarniowano na powierzchni 22.217 m², zresztą tak szkarpy jak i odkłady zasiano nasionami traw.

Na powyższe roboty preliminowano 78.972 K 60 gr., zaoszczędzono zatem 912 K 40 gr.

Budową kierował inżynier kraj. biura melioracyjnegoo Kazimierz Sawicki.

20. Regulacya Sołokii.

Budowę przy tem przedsiębiorstwie rozpoczęto w r. 1910.

Sprawdzone przez oddział rachunkowy rzeczywiste koszta robót wykonanych w r. 1910 przedstawiają się następująco:

R. I.	Roboty ziemne . .	35.669 K	19 gr.
II.	Budowa objektów . .	3.266 „	82 „
III.	Roboty faszynowe . .	28 „	70 „
IV.	Roboty dodatkowe . .	11.869 „	76 „
V.	Wykupno gruntów i młynów	102.001 „	91 „
VI.	Konserwacya . . .	263 „	40 „
VII.	Zarząd	6.093 „	24 „
VIII.	Rozmaite i nieprzewidziane	16.861 „	16 „
	Razem. . .	176.054 K	18 gr.

Powyższym kosztem wykonano:

Wykop koryta Sołokii i dopływów na łącznej długości 16.391 mb. i bryłowatości 64.597 m³.

4 stopnie betonowe i 8 przepustów z rur betonowych, 21.800 mb. płotków jednorzędowych dla ubezpieczenia dna rowów.

Wykupiono młyn na Sołokii w Krystynopolu i pokryto koszta sporządzenia projektu.

Ponieważ na powyższe roboty preliminowano kwotę 141.757 K. 72 gr., okazało się przekroczenie w kwocie 34.296 K 46 gr.

Przekroczenie to powstało wskutek nieprzewidzianych w kosztorysie kosztów wykupna młyna w Krystynopolu, wynoszących 100.000 K, oraz zwrotu kosztów opracowania projektu.

Budowę prowadził inżynier biura melior. Andrzej Gnoiński.

21. Regulacya potoku Pustej.

Sprawdzone przez oddział rachunkowy rzeczywiste koszta robót wykonanych w r. 1910 przedstawiają się, jak następuje:

R. I.	Roboty ziemne . . .	35.280 K	20 gr.
II.	Objekty	18.973 „	93 „
III.	Roboty dodatkowe . .	6.028 „	81 „
IV.	Wykupno gruntów . .	68 „	94 „
V.	Konserwacya . . .	3.031 „	34 „
VI.	Zarząd	11.233 „	89 „
VII.	Rozmaite	8.840 „	18 „
	Razem .	83.457 K	24 gr.

Powyższym kosztem zregulowano potoki i wykonano rowy osuszające na długości 14.042 mb. o bryłowatości wykopu 72.418·3 m³, zbudowano 9 mo-

stów sklepionych betonowych, 18 przepustów z rur betonowych połączonych z urządzeniem do spiętrzania wody, jakoteż 16 stopni betonowych dla złagodzenia spadu rowów, wykonano 20.286 mb. płotka dla ubezpieczenia szkarp, potoków i rowów.

Na wykazane wyżej roboty preliminowano 59.916 K 84 gr. okazuje się przeto przekroczenie w kwocie 23.540 K 48 gr., które pochodzi głównie z powodu wykonania objektów betonowych zamiast projektowanych drewnianych.

Powyższe przekroczenie preliminarza kosztorysowego znajduje zupełne pokrycie w uzyskanych dotychczas oszczędnościach.

Budową kierował inżynier kraj. biura melior. Władysław Zgorlakiewicz.

22. *Regulacya górnego Dniestru.*

Sprawdzone przez oddział rachunkowy rzeczywiste koszta robót wykonanych w r. 1910 przedstawiają się, jak następuje:

a) przy regulacyi Dniestru, w sekcyi I.

(od Rozwadowa do ujścia Wereszycy):

R. I.	Roboty ziemne . .	6.130 K 68	gr.
II.	Roboty regulacyjne . .	54.587 „ 11	„
III.	Budowa objektów . .	— „ —	„
IV.	Roboty dodatkowe . .	153 „ 10	„
V.	Wykupno gruntów . .	48 „ 03	„
VI.	Konserwacya . . .	6.054 „ 21	„
VII.	Koszta zarządu . .	10.283 „ 77	„
VIII.	Rozmaite i nieprzewidziane	37.940 „ 20	„
	Razem .	115.197 K 10	gr.

Powyższym kosztem wykonano następujące roboty:

a) programowe:

1) zeszkarpowanie przekopów Nr. 3 (lewy brzeg), 7 (prawy brzeg), 8, 11 (lewy brzeg), 12, 13, 15 (lewy brzeg), 16, 19 (lewy brzeg) i 20 na łącznej długości 2.759·4 mb., przyczem wydobyto: 17.482 m³ ziemi;

2) wykonano 1.078·5 mb. tam kamiennych o kubaturze 2.673 m³, 1.492 mb. narzutów tam faszynowych o kubaturze 3.073·8 m³ kamienia, tudzież dowieziono i złożono nad brzegami Dniestru 330 m³ kamienia; ułożono z kamienia przygotowanego w deponiach w latach poprzednich 890·5 mb. tam kamiennych o kubaturze: 1.479·2 m³ i 265 mb. narzutów tam faszynowych o kubaturze 516·8 m³ kamienia; wreszcie wyrównano tamy kamienne na długości: 263 mb.;

3) zasadzono wikliną stare koryta przekopów Nr. 21, 24, 25 i 27 o powierzchni: 2 ha;

4) pogłębiono przekopy Nr. 7, 8, 9, 10, 11, 12 i 14 zapomocą 2 pogłębiarek mechanicznych, dynamitem i ręcznie;

b) roboty nadprogramowe:

na rachunek uzyskanej dotychczas oszczędności wykonano: rozszerzenie przekopów Nr. 4, 6, 7, 12, 13, 14, 17, 23, 31 i 36 dynamitem i ręcznie, przyczem wydobyto 32.000 m³ ziemi, kosztem 20.000 K.

Po potrąceniu tej kwoty z ogólnego wydatku pozostaje wydatek na roboty programowe w kwocie 95.197 K 10 gr.

Wobec preliminowanej na te roboty kwoty 85.451 K 44 gr. okazuje się przekroczenie w kwocie 9.745 K 66 gr. głównie w rubryce robót nieprzewidzianych.

Robotami w tej sekcyi kierował inżynier kraj. biura melioracyjnego Włodzimierz Runge.

b) przy regulacyi Dniestru, w sekcyi II. i III.

(od ujścia Wereszycy do Hordyni):

R. I.	Roboty ziemne . . .	26.198 K	08 gr.
II.	Roboty regulacyjne . .	71.496 „	57 „
III.	Budowa objektów . .	578 „	38 „
IV.	Roboty dodatkowe . .	3.147 „	01 „
V.	Wykupno gruntów . .	74 „	07 „
VI.	Konserwacya . . .	11.406 „	75 „
VII.	Koszta zarządu . . .	8.102 „	72 „
VIII.	Rozmaite i nieprzewidziane .	3.221 „	29 „
	Razem .	124.224 K	87 gr.

Kosztem powyższym wykonano następujące roboty:

1) wykop przekopu Nr. 72 o bryłowatości 7.248 m³, skopanie wystających odcinków i rozszerzenie nierealizujących się przekopów, przyczem wydobyto 40.083 m³ ziemi;

2) 3.435 mb. budowli faszynowych o kubaturze 18.155 m³ i 220 mb. opasek kamiennych, tudzież 982 mb. narzutów tam faszynowych o łącznej kubaturze 2.099 m³ z kamienia przygotowanego nad brzegami Dniestru w poprzednich latach;

3) ukończono most drewniany o żelaznych dźwigarach w km. 39·300 Dniestru, oraz przysposobiono 192 8 mb pilotów dębowych do następnych mostów;

4) zasadzono wikliną 14·7 ha starych koryt;

5) skonserwowano 1·296 mb. tam faszynowych, przyczem wykonano 2.770 m³ faszynady;

6) różne drobne roboty dodatkowe, jak obsiew dróg holowniczych, naprawa mostu prowizorycznego i pogłębienie dna Dniestru w km. 25·2, 25·8 i 48·0.

Na powyższe roboty preliminowano kwotę 124.469 K 78 gr., pozostaje przeto oszczędność w kwocie 244 K 91 gr.

Robotami w sekcyi II. i III. regulacyi Dniestru kierował inżynier-adjunkt Józef Noworytko.

c) przy regulacyi Strwiąża:

R. I.	Roboty ziemne . .	24.475 K	33 gr.
II.	Roboty regulacyjne . .	82.830 „	80 „
III.	Budowa objektów . .	5.121 „	98 „
IV.	Roboty dodatkowe . .	1.666 „	54 „
V.	Wykupno gruntów . .	439 „	42 „
VI.	Utrzymanie w czasie budowy	10.141 „	13 „
VII.	Koszta zarządu . .	8.028 „	11 „
VIII.	Rozmaite i nieprzewidziane	8.558 „	15 „
	Razem .	141.261 K	46 gr.

Powyższym kosztem wykonano:

1) przekopy Strwiąża w Babinie o długości łącznej 683 m. i kubaturze 13.304 m³, nadto zeszkarpowano brzegi przekopów na długości 4.235 m. i rozszerzono niektóre nierealizujące się przekopy, przyczem wydobyto 36.559 m³ ziemi;

2) wykonano tam faszynowych: 795 mb. budowli równoległych, 12 mb. poprzeczek, 79 mb. opasek w starych korytach, 237 mb. tam przejazdowych

i 116 mb. obitki o łącznej kubaturze 3.468 m³, wykonano 4.618 mb. tam kamiennych równoległych o kubaturze 6.371 m³ i przysposobiono kamień łamany w deponiach wzdłuż brzegów o kubaturze 2.190 m³;

3) ukończono budowę mostu żelazno-betonowego na Strwiążu w Babinie i postawiono prowizoryczny mostek drewniany na starym korycie Strwiąża.

Na powyższe roboty preliminowano kwotę 175.245 K 62 gr. pozostaje przeto oszczędność w kwocie 33.984 K 16 gr., głównie w robotach ziemnych i regulacyjnych.

Budową kierował inżynier kraj. biura melioracyjnego Edmund Czayka.

23. Kolmatacya bagien naddniestrzańskich.

Sprawdzone przez oddział rachunkowy rzeczywiste koszta robót wykonanych w r. 1910 przedstawiają się następująco:

a) Sekcya górna:

R. I.	Roboty ziemne . .	2.589 K	85 gr.
II.	„ ubezpieczające .	85 „	93 „
III.	Budowa objektów . .	134.974 „	71 „
IV.	Wykupno gruntów . .	— „	— „
V.	Utrzymanie w czasie budowy	2.180 „	33 „
VI.	Zarząd	8.593 „	16 „
VII.	Rozmaite . . .	1.825 „	92 „
	Razem . .	150.249 K	90 gr.

W roku 1910 kontynuowano w dalszym ciągu budowę jazu Nr. II. na Dniestrze pod Dołobowem, a mianowicie wykonano zupełnie przyczółki jazu o łącznej kubaturze betonu 2.058 m³, bruki w dnie i na szkarpach tak w dopływie jak i w odpływie o powierzchni 2 754·41 m², a nadto konieczne roboty ziemne t. j. przekop Dniestru w miejscu, gdzie zbudowano jaz z pozostawieniem progów od przypływu i odpływu. Objętość wykopu wynosiła 10.060·83 m³. Do wykończenia jazu pozostaje założenie konstrukcyi żelaznej mostu i zastawek. Ponieważ jaz nie został ukończony, preliminowana zaś kwota na ten objekt odnosi się do jazu drewnianego, zupełnie innego typu pierwotnie tu projektowanego, nie da się więc na razie wykazać oszczędność względnie przekroczenie. W wykazanej powyżej kwocie tkwią też koszta wykonania części rowu III-ciorzędnego b_4 w dziale III. o łącznej objętości 18.754·5 m³ i szluzy S III. zamykającej ujście tegoż rowu do kanału osuszającego Nr. I. Szluzę wykonano z żelaza i betonu zamiast projektowanej pierwotnie z drzewa, wskutek czego powstało przekroczenie w kwocie 737 K 12 gr.

Budową kierował inżynier kraj. biura melioracyjnego Gustaw Müldner.

b) Sekcya dolna.

R. I.	Roboty ziemne . . .	84.817·36
II.	Ubezpieczenia . . .	5.665·18
III.	Objekty	7.445·13
IV.	Wykupno gruntów . . .	568·40
V.	Konserwacya . . .	2 311·58
VI.	Zarząd	8.005·34
VII.	Rozmaite	656·25
	Razem . .	109.469·24

Wykazanym wyżej kosztem wykonano:

1. kanał osuszający główny Nr. I. do km. 9+856 tudzież rowy boczne o łącznej bryłowatości wykopu 97.988·90 m³, uzupełnienie wału lewego kanału osuszającego głównego z rowów materyałowych o łącznej bryłowatości 21.235·00 m³.

2. Ubezpieczenie dna kanału osuszającego głównego płotkami na długości 3.350 m. i obsianie szkarp nasionami traw.

3. 1 betonowy przepust rurowy oraz 2 mosty żelazne na kanale osuszającym głównym N. I.

Na powyższe roboty preliminowano 128.771·52 K, okazuje się przeto zaoszczędzenie w kwocie 19.302·28 K głównie w rubryce objektów robót ziemnych i kosztów zarządu.

Budową kierował inżynier Kazimierz Huber.

24. Regulacya Wereszycy.

Według operatu wykonawczego sprawdzonego przez oddział rachunkowy, wynosiły koszta budowy w r. 1910, jak następuje:

R. I.	Roboty ziemne . .	107.287 K	86 gr.
II.	Roboty ubezpieczające .	4.190 „	18 „
III.	Budowa objektów . .	6.745 „	12 „
IV.	Wykupno gruntów . .	67.622 „	17 „
V.	Konserwacya . . .	813 „	26 „
VI.	Koszta zarządu . .	11.917 „	72 „
VII.	Rozmaite i nieprzewidziane	2.557 „	30 „
	Razem . .	201.133 K	61 gr.

Powyższym kosztem wykonano:

1) częściowy wykop koryta Wereszycy od km. 3·0 do km. 13·0 o kubaturze: 156.389 m³, tudzież wykończono wały w km. 1·0 i 8·0, przyczem usypano: 8.217 m³ materyału;

2) wykonano 515 mb. opasek faszynowych, celem zamknięcia starych koryt;

3) obsiano nasionami traw 16·8 ha szkarp Wereszycy i wałów;

4) wykonano 13 przepustów betonowych we wałach Wereszycy i wykończono 4 przepusty z poprzedniego roku;

5) wykonano 6 poideł i brodów, przyczem wydobyto 2.992 m³ materyału.

W rubryce kosztów wykupna gruntów i młynów zarachowano koszta wykupna gruntów pod koryto Wereszycy od km. 5·0 do km. 6·0 (częściowo) i koszta wykupna prawa wodnego w Nowej Wsi.

Ponieważ na powyższe roboty preliminowano kwotę: 280.905 K 61 gr. okazuje się przeto zaoszczędzenie w kwocie: 79.772 K głównie w rubryce robót ziemnych i kosztów zarządu budowy.

Robotami kierował inżynier kraj. biura melioracyjnego Włodzimierz Rojecki, któremu przydzielono do pomocy inżyniera-adjunkta Józefa Zagórskiego.

25. Regulacya Tyśmienicy.

Według sprawdzonych przez oddział rachunkowy operatów wykonawczych wynosiły koszta budowy w r. 1910, jak następuje:

a) w sekcyi dolnej:

R. I.	Roboty ziemne . .	45.227 K	11 gr.
II.	Roboty regulacyjne . .	21.005 „	76 „
III.	Budowa objektów . .	166 „	20 „
IV.	Roboty dodatkowe . .	417 „	28 „
V.	Wykupno gruntów i młynów	4.874 „	44 „
VI.	Konserwacya . . .	3.277 „	42 „
VII.	Koszta zarządu . .	6.844 „	16 „
VIII.	Rozmaite i nieprzewidziane	3.032 „	62 „
	Razem . .	84.844 K	99 gr.

Powyższym kosztem wykonano:

1) Wykop koryta Tyśmienicy od km. 0·270 do km. 2·666 o łącznej kubaturze 29.056·4 m³ i wykop Bystrzycy od km. 0·478 do km. 1·768, o łącznej kubaturze 41.240·1 m³, ogółem m³ 70.296·5.

2) Ubezpieczono budowlami faszynowemi koryto Tyśmienicy od km. 0·200 do km. 2·650 i Bystrzycy od km. 0·063 do km. 1·756, przyczem wykonano: 2.408 mb. opasek o kubaturze 3.595·7 m³, 884 mb. kierownic o kubaturze 2.540·1 m³ i 90 m² obitki faszynowej o kubaturze 259·6 m³.

Nadto przygotowano 170 m³ kamienia łamanego w deponiach nad brzegiem Tyśmienicy do ubezpieczenia tam faszynowych.

3) Obsiano szkarpy wałów i bankietów Tyśmienicy i Bystrzycy nasionami traw.

Na powyższe roboty preliminowano kwotę 89.752 K 90 gr., pozostaje przeto oszczędność w kwocie 4.907 K 91 gr., głównie w rubryce robót ziemnych.

Robotami w tej sekcyi kierował inżynier kraj. biura melioracyjnego Adolf Wizimirski.

b) w sekcyi górnej:

R. I.	Roboty ziemne . .	13.398 K 15 gr.
II.	Roboty regulacyjne . .	122.284 „ 48 „
III.	Budowa objektów . .	— „ — „
IV.	Roboty dodatkowe . .	30 „ 30 „
V.	Wykupno gruntów . .	593 „ 14 „
VI.	Konserwacya . . .	14.854 „ 52 „
VII.	Koszta zarządu . .	7.143 „ 54 „
VIII.	Rozmaite i nieprzewidziane	12.721 „ 69 „
	Razem . .	171.025 K 82 gr.

Kosztem powyższym wykonano:

1) Wykop koryta Tyśmienicy od km. 37·800 do km. 35·150 i od km. 28·780 do km. 28·113, nadto wykop potoków Wisznicy i Ponerlanki oraz dwóch młynówek o łącznej kubaturze 16.142 m³.

2) a) budowle faszynowe: 2.843 mb. poprzeczek o kubaturze 3.740·2 m³, 606 mb. budowli równoległych na Tyśmienicy o kubaturze 887·9 m³, 2.818·5 mb. ubezpieczenia potoków i ujęć młynówek o łącznej kubaturze 2.671·2 m³, razem 6.267·5 mb. budowli faszynowych o łącznej kubaturze 7.299·3 m³;

b) budowle kamienne: 4.884 mb. tam kamiennych o kubaturze 5.574·7 m³, 6.153 mb. narzutów kamiennych o kubaturze 2.068·3 m³, razem 11.037 mb. budowli kamiennych o łącznej kubaturze 7.643·0 m³.

3) Obsadzono wikliną stare koryta Tyśmienicy od km. 31·2 do km. 29·5 o powierzchni 12·17 ha. i założono 7.182 mb. namulników.

Na powyższe roboty preliminowano kwotę 234.661 K 70 gr.. pozostaje przeto oszczędność w kwocie 63.635 K 88 gr., głównie w rubryce robót regulacyjnych i kosztów zarządu, z powodu znacznego postępu robót.

Robotami w tej sekcyi kierował inżynier kraj. biura melioracyjnego Stanisław Kleja.

26. Regulacya Błożewki.

Według operatu wykonawczego sprawdzonego przez oddział rachunkowy wynoszą koszta robót wykonanych w r. 1910, jak następuje:

R. I.	Roboty ziemne . . .	21.784 K	62 gr.
II.	Ubezpieczenia . . .	275 „	92 „
III.	Budowa objektów . . .	40.218 „	53 „
IV.	Wykupno gruntów . . .	327 „	97 „
V.	Konserwacya . . .	43 „	15 „
VI.	Koszta zarządu . . .	7.240 „	98 „
VII.	Rozmaite i nieprzewidziane .	1.855 „	62 „
	Razem .	71.746 K	79 gr.

Powyższym kosztem wykonano: 40.237·5 m³ wykopu koryta Błożewki od km. 1·670 do km. 5·053, obsiano szkarpy koryta na długości 1.730 mb., oraz odkłady na długości 200 mb., wykończono most polny żelazno-betonowy na Błożewce w Zagórzu o świetle 16 m. i wybudowano most żelazno-betonowy połączony ze szluzą o świetle 16 m. na Błożewce w Czernichowie.

Koszta preliminowane na powyższe roboty wynoszą 79.490 K 25 gr., wobec czego pozostała oszczędność w kwocie 7.743 K 46 gr., głównie w rubryce robót ziemnych i wykupna gruntów.

Robotami przy tem przedsiębiorstwie kierował inżynier kraj. biura melioracyjnego Karol Klimowicz.

27. *Regulacya Siwki.*

Roboty przy tem przedsiębiorstwie rozpoczęto w r. 1910. Koszta budowy wynosiły według operatu sprawdzonego przez oddział rachunkowy:

R. I.	Roboty ziemne . . .	27.754 K	41 gr.
II.	Roboty regulacyjne . .	— „	— „
III.	Budowa objektów . . .	— „	— „
IV.	Wykupno gruntów . .	19.196 „	40 „
V.	Konserwacya . . .	— „	— „
VI.	Koszta zarządu . . .	5.995 „	56 „
VII.	Rozmaite i nieprzewidziane . .	5.781 „	67 „
	Razem .	58.728 K	04 gr.

Powyższym kosztem wykonano: wykop koryta Siwki od km. 1·640 do km. 2·465 na długości 825 mb. o łącznej kubaturze 37.814 m³.

W rubryce rozmaitych i nieprzewidzianych zarachowano zwrot kosztów sporządzenia projektu.

Na powyższe roboty preliminowano kwotę: 63.510 K 07 gr., pozostała przeto oszczędność w kwocie: 4.782 K 03 gr., którą uzyskano głównie w rubryce kosztów wykupna gruntów.

Słabszy postęp robót w pierwszym roku budowy tłumaczy się bardzo trudnymi warunkami wykopu, tudzież brakiem robotnika, przyzwyczajonego dotychczas do wyjazdów za granicę na robotę.

Roboty przy tem przedsiębiorstwie prowadził inżynier kraj. biura melioracyjnego Roman Janik.

28. *Regulacya Kłodnicy (Nieżachówki).*

Roboty przy tem przedsiębiorstwie rozpoczęto w r. 1910.

Według operatu wykonawczego sprawdzonego przez oddział rachunkowy wyniosły koszta budowy w r. 1910:

R. I.	Roboty ziemne . .	16.536 K	61 gr.
II.	Budowa objektów . .	20.611 „	87 „
III.	Roboty ubezpieczenia koryta	339 „	46 „
IV.	Wykupno gruntów . .	146 „	15 „
V.	Konserwacya	18 „	53 „
VI.	Koszta zarządu . .	5.560 „	05 „
VII.	Rozmaite i nieprzewidziane	10.323 „	31 „
	Razem . .	53.535 K	98 gr.

Powyższym kosztem wykonano:

1) wykop koryta potoku Kłodnicy od km. 0·000 do km. 3·379 o łącznej kubaturze 34.987·4 m³;

2) 2 mosty żelazno-betonowe, 15 m. w świetle w km. 0·027 i 0·416 Kłodnicy;

3) 180 mb. płotków ubezpieczających szkarpy Kłodnicy.

W rubryce wydatków nieprzewidzianych zarachowano zwrot kosztów sporządzenia projektu.

Na powyższe roboty preliminowano kwotę 64.323 K 79 gr. pozostaje przeto oszczędność w kwocie 10.787 K 81 gr., w rubryce robót ziemnych i budowy objektów wykonanych we własnym zarządzie. Słabszy postęp robót spowodowany został brakiem dochodzenia wodno-prawnego, które odbyło się dopiero na wiosnę r. 1911.

Roboty prowadził przy tem przedsiębiorstwie inżynier-adjunkt kraj. biura melioracyjnego Zygmunt Żarnecki, pod kierunkiem kierownika I. sekcyi regulacyi górnego Dniestru Włodzimierza Rungego.

b) Przedsiębiorstwa prowadzone przez c. k. Ministerstwo rolnictwa i Wydział krajowy (sekcyę samborską c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowania górskich potoków).

29. Regulacya i zalesienie górnego Łęgu w powiatach niżańskim i kolbuszowskim.

Sprawdzone przez oddział rachunkowy rzeczywiste koszta robót wykonanych w r. 1910 przedstawiają się, jak następuje:

R. I.	Roboty ziemne . .	9.675 K	77 gr.
II.	„ regulacyjne . .	52.154 „	18 „
III.	Konserwacya . . .	2.711 „	34 „
IV.	Zarząd	7.035 „	37 „
V.	Nieprzewidziane . .	3.837 „	84 „
	Razem . .	75.414 K	50 gr.

Przy tej regulacyi prowadzono w dalszym ciągu roboty w górę, zabudowując budowlami faszynowemi przekopy w miarę ich realizowania.

Budową kierował c. k. komisarz leśnictwa Józef Pindelski.

30. Zabudowanie górskich potoków w dorzeczu Dniestru.

Według protokołu przeprowadzonej w r. 1911 kolaudacyi wynoszą koszta robót, wykonanych w r. 1910, jak następuje:

R. I.	Roboty ziemne . .	6.862 K 75 gr.
II.	„ regulacyjne . .	43.660 „ 66 „
III.	Objekty	330 „ 86 „
IV.	Roboty dodatkowe . .	3.706 „ 76 „
V.	Wykupno gruntów . .	92 „ 40 „
VI.	Konserwacya . . .	13.559 „ 92 „
VII.	Zarząd	9.962 „ 24 „
VIII.	Nieprzewidziane . .	420 „ 20 „
	Razem . .	78.595 K 79 gr.

Powyższym kosztem wykonano roboty regulacyjne faszynowe oraz oskałowania na potoku Topolniczance tudzież progi dla ustalenia dna, dalsze roboty regulacyjne oraz 37 progów na potoku Jasienicy, ubezpieczenie narzutem kamiennym przekopu Dniestru w Żukotynie, a wreszcie kontynuowano w dalszym ciągu obsadzenie wikliną uzyskanych przez regulacyę odsypisk.

Budową kierował c. k. komisarz leśnictwa Karol Duszanek.

31. Zabudowanie potoku Krzemionki.

Sprawdzone przez oddział rachunkowy rzeczywiste koszta robót, wykonanych w r. 1910 przedstawiają się następująco:

R. I.	Roboty ziemne . .	15.058 K 11 gr.
II.	„ regulacyjne . .	21.685 „ 88 „
III.	Objekty	1.748 „ 59 „
IV.	Roboty dodatkowe . .	7.877 „ 71 „
V.	Wykupno gruntów . .	253 „ 45 „
VI.	Konserwacya . . .	440 „ — „
VII.	Zarząd	5.642 „ 51 „
VIII.	Nieprzewidziane . .	6.131 „ 95 „
	Razem . .	58.838 K 20 gr.

W roku 1910 prowadzono w dalszym ciągu regulacyę potoku Krzemionki za pomocą budowli faszynowych systemu Seelinga i progów drewnianych dla ustalenia dna.

Budową kierował c. k. komisarz leśnictwa Włodzimierz Szmatera.

32. Zabudowanie debr na Zniesieniu.

Według protokołu przeprowadzonej w r. 1911 kolaudacyi przedstawiają się koszta robót, wykonanych w r. 1910 jak następuje:

R. IV.	Roboty uzupełniające .	5.269 K — gr.
VI.	Konserwacya . . .	700 „ — „
VII.	Zarząd	633 „ 06 „
VIII.	Nieprzewidziane . .	200 „ — „
	Razem . .	6.802 K 06 gr.

Powyższym kosztem oszkarpowano 3.500 m^3 urwisk w debrze Nr. II, zadarniono 1.800 m^2 stoków i zalesiono 2 ha.

Budową kierował c. k. komisarz leśnictwa Włodzimierz Szmatera.

c) Przedsiębiorstwa krajowe prowadzone przez c. k. Namiestnictwo.

33. Regulacya Dniestru od Rozwadowa do Żurawna.

Udzielone odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 15. listopada 1911 L. VIII. c. 558, zamknięcie rachunków funduszu regulacyi Dniestru od Rozwadowa do

Żurawna za r. 1910 wykazuje wydatki (uiszczenie) w kwocie: 104.323 K 17 gr. z czego przypada:

1) na koszta zarządu . . .	17.799	K 83	gr.
2) na koszta pomiarów . .	212	„ 27	„
3) na koszta utrzymania straży .	2.320	„ —	„
4) na koszta utrzymania bagra .	13.997	„ 37	„
5) na koszta budowy . . .	65.848	„ 69	„
6) na obsadzenia odsypisk . .	680	„ 30	„
7) na różne wydatki . . .	3.464	„ 71	„
Razem .	104.323	K 17	gr.

Sprawozdania c. k. kierownictwa budowy za r. 1910 c. k. Namiestnictwo dotąd nie nadesłało.

34. Regulacya Soły.

Udzielone odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 15. listopada 1911 L. VIII. c. 560 zamknięcie rachunków funduszu regulacyi Soły w r. 1910 wykazuje wydatki (uiszczenie) w kwocie 246.655 K 95 gr., z czego przypada:

1) na koszta zarządu . . .	24.550	K 96	gr.
2) na koszta utrzymania straży .	2.040	„ —	„
3) na koszta budowy . . .	206.106	„ 76	„
4) na koszta obsadzenia odsypisk .	9.301	„ 08	„
5) na różne wydatki . . .	4.657	„ 15	„
Razem .	246.655	K 95	gr.

Sprawozdania c. k. kierownictwa budowy za r. 1910 c. k. Namiestnictwo dotąd nie nadesłało.

35. Łomnica.

Wedle sprawozdania c. k. Kierownictwa budowy, udzielonego Wydziałowi krajowemu odezwą c. k. Namiestnictwa z d. 9. sierpnia 1911 r. l. VIII. c. 229/1 prowadzono przy tem przedsiębiorstwie w roku 1910 dalsze systematyczne roboty regulacyjne na Łomnicy pod Perehińskiem, Strutynem wyżnym i w przestrzeniach Wistowa-Babin, Dołhe-Wistowa i Równia-Dołhe. Obok tego prowadzono roboty uzupełniające i konserwacyjne na Łomnicy w przestrzeniach Medynia-Błudniki, Babin-Medynia, Wistowa-Babin, Dołhe-Wistowa, Topolsko-Równia, Tużyłów-Pójło i pod Różniatowem na Dubie, przyczem wykonano następujące roboty:

1) faszynowych opasek i tam równoległych	2.054	mb.
2) tam prostopadłych i zamknięć . .	231	„
3) opasek skrzydłowych . . .	108	„
4) uzupełniono i zakoronkowano tam faszynowych	1.570	„
5) wykonano szereg wrzynek i przekopów na dług.	1.510	„
6) przeprowadzono konserwacyę tam faszynowych i kamiennych . .	310	„
7) odbudowano poprzeczek i zamknięć .	69	„
8) odbudowano pójło w km.: 7 na Czeczwie	—	„
9) zasadzono 11·4 ha odsypisk sadzonkami wiklinowemi	—	„
10) ukończono budowę kolejki dla kamieniołomu w Wygodzie . . .	—	„

Koszta powyższych robót podaje c. k. Kierownictwo budowy w sumie 67.535 K 39 gr. z czego przypada:

I. koszta budowy . . .	47.496 K	91	gr.
II. administracya . . .	14.386 „	80	„
III. nadzór rzek	2.350 „	34	„
IV. straż rzeczna	2.880 „	34	„
V. koszta obesłania wystawy technicznej	421 „	—	„
Razem . .	67.535 K	39	gr.

Według zamknięcia rachunków za r. 1910 udzielonego Wydziałowi krajowemu odezwą c. k. Namiestnictwa z d. 15. listopada 1911 do l. N. VIII. c. $\frac{559}{5}$ wynoszą rzeczywiste koszta budowy (uiszczenie) przy tem przedsiębiorstwie w r. 1910 kwotę 127.201·98 K z czego przypada:

I. koszta zarządu . . .	17.461 K	74	gr.
II. utrzymanie łęgowych . .	2.640 „	—	„
III. wykupno gruntów . . .	— „	—	„
IV. koszta budowy . . .	92.705 „	99	„
V. obsadzenie odsypisk . .	5.431 „	39	„
VI. różne wydatki . . .	8.962 „	86	„
Razem .	127.201 K	98	gr.

B) Wykaz

czynności krajowego biura melioracyjnego

za czas od 1. lipca 1909 do 30. czerwca 1910.

Szczegółowy wykaz czynności wyłożony będzie do przeglądu w kancelaryi sejmowej, poniżej zaś przedstawia się sumaryusz tego wykazu:

I. Zdjęcia.

L. p.		Ilość projektów	Regulacya wód		Osuszenie rowami	Drenowanie	Nawodnienie
			Długość	Obszar			
			km.	ha	hektarów		
1	Biuro centralne . . .	169	299·1	4.612·0	6.884·8	8.519·0	494·5
2	Ekspozytura w Krakowie .	41	4·2	—	3·0	2.832·9	—
3	„ „ Tarnowie .	14	27·2	—	95·0	638·9	—
4	„ „ Rzeszowie .	11	4·7	—	—	715·0	—
5	„ „ Jarosławiu .	14	7·0	—	132·9	512·1	—
6	„ „ Stanisławowie .	5	—	—	—	259·4	—
	Razem .	254	342·2	4.612·0	7.115·7	13.477·3	494·5

Z wykazanych pod 1) 169-ciu projektów, przypada 8 na roboty publiczne.

II. Projekty.

L. p.		Ilość projektów	Regulacya wód		Osuszenie rowami	Drenowanie	Nawodnienie
			Długość	Obszar			
			km.	ha	hektarów		
1	Biuro centralne . . .	124	619·7	16.173·0	5.761·9	6.098·8	99·8
2	Ekspozytura w Krakowie .	31	11·0	—	116·5	2.138·6	—
3	„ „ Tarnowie .	11	—	—	70·0	1.159·5	—
4	„ „ Rzeszowie .	11	7·0	—	60·3	532·7	—
5	„ „ Jarosławiu .	12	1·8	—	442·0	303·6	—
6	„ „ Stanisławowie .	8	5·2	—	101·1	346·0	—
	Razem .	197	644·7	16.173·0	6.551·8	10·579·2	99·8

Suma kosztorysowa opracowanych 197 projektów wynosi **33,040.002 K**, z czego przypada na publiczne przedsiębiorstwa:

a) uzupełnienie regulacyi Raty	290·000 K
b) regulacya górnego Strwiąża	6,175.000 „
c) obwałowanie lewego brzegu Wisły od Przemszy do Bielan	9,000.000 „
d) obwałowanie prawego brzegu Wisły od Przemszy do Bodzowa	11,200.000 „
e) podwyższenie wałów Łęgu	1,200.000 „

III. Roboty wykonane.

(Melioracye prywatne)

L. p.		Ilość przedsiębiorstw	Regulacya wód		Osuszenie rowami	Drenowanie	Nawodnienie
			Długość	Obszar			
			km.	ha	hektarów		
1	Biuro centralne . . .	—	142·1	700·0	1.122·9	1.920·2	623·8
2	Ekspozytura w Krakowie .	—	14·2	—	122·0	401·0	—
3	„ „ Tarnowie .	—	2·0	—	—	120·4	—
4	„ „ Rzeszowie .	—	5·9	—	—	380·4	—
5	„ „ Jarosławiu .	—	48·0	—	314·8	249·5	—
6	„ „ Słanisławowie .	—	4·4	—	—	391·2	—
	Razem .	—	198·6	700·0	1.599·7	3·462·7	623·8

Nadto wykonał Bank melioracyjny na podstawie projektów kraj. biura melior. osuszenie rowami 344·8 ha w 6-ciu miejscowościach i drenowanie 1.402·5 ha w 39-ciu miejscowościach.

Oprócz tego prowadziło biuro melioracyjne budowę i konsewacyę przy 33 ustawowych przedsiębiorstwach melioracyjnych.

Doświadczenie z uprawą torfowisk.

W roku 1910 prowadzono doświadczenia w następujących miejscowościach:

1. w Połonicznej, 2. w Hucie połonicznej, 3. w Czanyżu, 4. w Dmytrowie, 5. w Tetewczycach, 6. w Tuszymie, 7. w Woli chorzelowskiej, 8. w Rudnie, 9. w Siedliskach, 10. w Jaryczowie, 11. w Juśkowicach, w Kętach i w Piszkach.

1. Pole torfowe w Połonicznej.

(powiat Kamionka strumiłowa).

Pole to założone na gruncie włościańskim na torfowiskach w perymetrze bagien nad Pustą, zostało odwodnione drenami z gliny wypalonej w odstępie 30 m. — Dreny te zaopatrzone betonowymi wylotami istnieją już 3. rok i są przykładem, że ścieżki gliniane dadzą się na torfach równie dobrze zastosować, jak na gruntach mineralnych. W r. 1910 na polu tem wysiano i wysadzono kartofle, buraki, kapustę, owies, jare żyto i mieszankę wyki z owsem.

Nawóz wynosił na 1 morg 7 q kainitu i 2 q mączki Thomasa. — Porównawczych prób i doświadczeń nie zarządzono na tem polu, ponieważ właściciel Paweł Semczyszyn okazał się zaraz w pierwszym roku dość nieporadnym i mało inteligentnym gospodarzem. — Wskutek niezbyt starannej uprawy i zaniedbania częstszego plewienia chwastów, zbiory wypadły nieszczególnie. Owies i żyto zawiodły, buraków zebrano z 1 morga 160 q, kartofli 72 q, kapusty 560 główek, zaś mieszanki około 75 q.

W roku 1911 osiągnięto znacznie korzystniejsze wyniki.

Ponieważ w Połonicznej torfowiska należące tak do gminy, jak i do pojedynczych włościan zajmują obszar około dwu tysięcy morgów, przeto dla skuteczniejszej propagandy racyonalnej uprawy tych nieużytków, założono jeszcze mniejsze próbne pola na gruncie należącym do miejscowego zarządu szkoły ludowej i na gruntach dwu innych gospodarzy Kiryły Prytuły i Nicefora Koszyńskiego. — Wyniki osiągnięte na tych polach były zadowalniające, a uprawa obejmowała w pierwszym wypadku 1 morg, w drugim i trzecim po $1^3/_4$ morga.

Włościanie ci używali przyznaną subwencyę w wysokości à 250 koron tylko na wykonanie rowów i na zakupno sztucznych nawozów, resztę wydatków pokrywali z własnych funduszów.

Oprócz zwykłych roślin próbowano tu uprawę lnu, konopi, a nadto grochu i fasoli. — Wyniki były dość zadowalające. W czasie tegorocznej lustracyi przekonano się, że wymienieni włościanie przygotowali pod uprawę na rok 1912 znacznie większe już obszary razem około 8 morgów. Założenie tych pól przyczyniło się do znacznego postępu w uprawie gruntów torfowych nad Pustą.

2. Pole doświadczalne w Hucie połonicznej

(powiat Kamionka strumiłowa).

Doświadczenia na polu włościańskiem Jana Potopnika w Hucie koło Toporowa, prowadził starannie i umiejętnie inżynier kraj. biura mel. Władysław Zgorlakiewicz. Zaraz w pierwszym roku po znawożeniu kainitem i mączką Thomasa wysadzono 4 gatunki szlachetnych odmian kartofli od Dołkowskiego i 2 gatunki buraków pastewnych, na odkładach zaś zasiano proso i kapustę. Wszystkie zbiory przewyższały to, co w gospodarstwie włościańskiem dotychczas zbierano. Kartofle dały od 100—130 q, zaś buraki Ekendorfskie 235 q, Mamuty 262 q z 1 morga.

Na rok 1911 zarządzono więcej doświadczeń, tak nawozowych, jak i z odmianami zbóż i roślin okopowych.

3. Pole torfowe w Czanyżu.

(powiat Kamionka strumiłowa)

Pole w Czanyżu zajmuje powierzchnię 4 morgi torfowiska własności włościańskiej, Piotra Manasterskiego. W r. 1909 wykonano późną jesienią

potrzebne osuszenie, w r. 1910 zaś przeorano całe pole i uprawiono kartoflami i burakami, ponieważ torf przedstawiał jeszcze zbyt niekorzystne własności. Tylko przy rowie głównym wykonanym wcześniej przez kierownictwo regulacyi Pustej, gdzie warstwa torfu wynosiła zaledwie 1 m. grubości, zasiano owies na powierzchni 400 sążni. Doświadczeń porównawczych nie robiono żadnych. Na 1 morg wysiano 7 q kainitu kałuskiego i 2 q mączki Thomasa 20%. — Wyniki zbiorów były dość dobre i zachęciły właściciela do przygotowania na następny rok dalszych 2 morgów już własnym kosztem.

Pod wpływem odwodnienia i uprawy mechanicznej, torf szybko się rozłożył i dlatego zarządzono w r. 1911 doświadczenia z uprawą żyta, kartofli i buraków, na życzenie zaś właściciela posiano jeszcze hreczkę. — Jako nawozu użyto kainitu i mączkę Thomasa w kombinacyi 5 i 2 i 7 i 2; na pewnej części wywieziono nawóz stajenny w ilości 30 fur na morg, innej zaś części zupełnie nie nawożono. — Doświadczenia wykonane pod bezpośrednim dozorem inżyniera Władysława Zgorlakiewicza, były bardzo pouczające i wywołały żywe zainteresowanie wśród okolicznej ludności, a uprawa osuszonych bagien zyskuje coraz więcej zwolenników w tym zakątku, w którym o używaniu sztucznych nawozów nikt przedtem nie myślał. Dla charakterystyki warto podać, że sam właściciel Manasterski, który mając w jednym kompleksie około 10 morgów torfowiska i obok kilka morgów innych gruntów, zamierza przenieść całe gospodarstwo swoje i chatę mieszkalną na grunta torfowe, gdzie dozór i prowadzenie będzie ułatwione.

4. Pole wzorowe w Dmytrowie

(powiat Kamionka strumiłowa).

Po udałych doświadczeniach z uprawą torfów na gruncie Jana Maciaka w Dmytrowie w latach 1907—1910 postanowiono przeprowadzić jeszcze wzorową uprawę na gruncie Tymka Melnyka, położonym w przeciwległej stronie tamtejszych torfowisk. — Torf stanowił dość płytką warstwę spoczywającą na podglebiu wapnistem, a rodzima roślinność wskazywała, że dadzą się tu osięgnąć dobre łąki bez przeorywania i uprawy przedplonów. Dlatego wzięto pod uprawę rolną 1 morg, a drugi morg zbronowano w jesieni bronami łańcuchowemi i polecono wysiać sztuczne nawozy licząc na 1 morg 6 q kainitu i 2 q mączki Thomasa. Na wiosnę powtórnie zbronowano i obsiano mieszankę traw odpowiednio zestawioną. Wynik już w pierwszym roku był dość dobrym; gdy bowiem przed melioracyą z całych dwu morgów zbierano zaledwie 2 fury lichego siana, obecnie z jednego morga zebrano 4 fury pod względem jakości znacznie lepszego. Przy lustracyi jesiennej wyszło jednak na jaw, że włościanin źle zrozumiał instrukcyę i wysiał o połowę mniej sztucznych nawozów aniżeli miał polecone. Wysiał on mianowicie 6 q kainitu i 2 q mączki Thomasa na całych 2 morgach zamiast na jednym. Z tego powodu część przeorana a uprawiona okopowemi i owsem nie dała zbyt dobrych plonów, kartofli zebrano 60 q z 1 morga, buraków zaś około 100 q, a owsa 5 q.

5. Pole doświadczalne w Tetewczycach

(powiat Kamionka strumiłowa).

Pole to zostało założone jako przykład dla dziatwy szkolnej, podobnie jak w Stojanowie i pozostawało pod kierunkiem miejscowego kierownika szkoły ludowej Jana Szporluka, który na ten cel wynajął torfowisko o powierzchni 2 morgów. W r. 1910 zostały wykonane tylko rowy osuszające a grunt na zimę przeorany i zmotyczony. W miesiącach zimowych zostały wysiane sztuczne nawozy, na wiosnę zaś ułożono program uprawy.

6. Pole wzorowe w Tuszymie

(powiat Mielec).

Pierwsze doświadczenia z uprawą torfów w perymetrze osuszonych bagien Rzemieńskich w powiecie Mieleckim, zostały przeprowadzone w Rzemieniu na obszarze dworskim. Na podstawie poznanych tam zasad, przeprowadza właściciel p. Gustaw Szaszkiewicz melioracyę torfowisk na obszarze około 400 morgów, a żywe zainteresowanie się włościan tak z Rzemienia jak i z sąsiednich gmin spowodowało, że Wydział krajowy postanowił w okolicach tych założyć jeszcze kilka mniejszych pól wzorowych z uprawą torfowisk na gruntach włościańskich.

Pole takie założono w r. 1910 na gruncie Franciszka Strojnowskiego w Tuszymie. — W jesieni 1910 r. wykonało kierownictwo sekcyi konserwacyi robót melioracyjnych w powiecie Mieleckim rowy osuszające a w zimie cały grunt wynoszący 3 morgi przeorano. Chociaż ostatecznym celem doświadczeń jest założenie trwałej łąki na torfowisku, to jednak w danych warunkach mowy być nie mogło o bronowaniu i podsiewie traw. Torfy w powiecie mieleckim pod względem swoich własności fizykalnych i chemicznych przedstawiają się bardzo niekorzystnie. — Cały pokład składa się z torfu surowego, gąbczastego o wybitnym składzie roślinnym, który z powodu małej zawartości wapna ulega tylko powolnemu rozkładowi. — Powierzchnia pokryta zazwyczaj gęsto kępiną o tak zwięzłej i żywej darni, że nawet silne i ciężkie brony nie wiele pomagają. — Nie rzadko też spotyka się zarośla, krzewy i pnie, które koniecznie należy usunąć, jeśli grunt ma się uprawiać.

Dlatego z reguły torfowiska te musi się przeorywać i przez rok względnie więcej lat, uprawiać przedplonami, zanim się przystąpi do założenia łąki.

Z powodu opóźnionej wiosennej lustracyi tego pola w r. 1911 i braku wcześniejszych dyspozycyi wysiał Franciszek Strojnowski sztuczne nawozy dopiero przy końcu kwietnia.

W ślad zatem spóźniono się z wszystkiemi robotami wiosennemi i zasiewami. Mimo tego żniwa wypadły tak pięknie, że pole Strojnowskiego stało się przedmiotem zazdrości wielu sąsiadów i na rok 1911 zgłosiła się znaczna liczba chętnych włościan tak w Tuszymie, jak w Białym Borze, Rzemieniu i Dobryninie o pomoc w uprawie swoich gruntów torfowych.

7. Pole doświadczalne w Woli chorzelowskiej

(powiat Mielec).

W Woli chorzelowskiej na obszarze dworskim Jana hr. Tarnowskiego uzupełniono przy pomocy bezprocentowanej pożyczki melioracyjnej znaczniejsze obszary torfowisk, bo około 200 morgów. Torfowiska te położone są nad uregulowaną Bahulówką. Ponieważ właściciel oświadczył gotowość robienia doświadczeń od razu na większej powierzchni i pokrywania wszelkich stąd wynikających kosztów z własnych funduszów, przeto nie licząc się z przyznaną subwencyą, która wynosi rocznie 500 K, założono pole doświadczalne na powierzchni 12·28 ha t. j. okrągło 21 morgów. W r. 1910 zaczęto, a z wiosną 1911 r. dokończono kopanie rowów odwodniających, które utworzyły sześć działek o szerokości 40, 50 i 60 m. W roku 1911 miano wykończyć dalsze przygotowawcze roboty do zasiewów na r. 1912.

8. Pole doświadczalne w Rudnie

(powiat Rzeszów).

Podobnie jak w Woli chorzelowskiej, tak i tu wykonano w ciągu roku 1910, z początkiem 1911 r. przedwstępne roboty techniczno-melioracyjne, polegające na wykopaniu rowów.

Część stacyi założono na wyeksploatowanych i odwodnionych dołach torfowych w Rudnie wielkiej, drugą część na torfowisku w Rudnie małej.

I tu koszta urządzenia i prowadzenia prób przenosić będą znacznie przyznaną subwencyę, jednak właściciel pokrywać je będzie z własnych funduszów. Pole to będzie miało znaczenie dla okolicznych włościan, którzy wskutek rozpoczętej regulacyi potoku Czarna i osuszenia przez to tak zwanych bagien Rzeszowskich, znajdą sposobność poznania wartości uprawy gruntów torfowych. Wyniki wykonanych dotychczas prób zestawi się w następnem sprawozdaniu.

9. Pole doświadczalne w Siedliskach.
(pow. Rawa Ruska).

Również w Siedliskach wykonano dopiero w r. 1910 roboty potrzebne do odwodnienia torfowiska. Powierzchnia wzięta pod uprawę wynosi 9·5 morgów. — Torf przedstawia znakomite własności mechaniczne, jest silnie przemulony, ponieważ dawniej były na nim urządzenia do nawodnienia. Z tego powodu odznacza się bogactwem pokarmowych składników roślinnych i dlatego zarządzone zostały doświadczenia nawozowe. — Celem doświadczeń jest stworzenie dobrych i urodzajnych łąk.

10. Pole doświadczalne w Jaryczowie.
(powiat Lwów).

Pole to wybrane zostało na obszarze dworskim na torfowiskach w dorzeczu Pełtwi, gdzie urządzenia nawodniające wykonane przed laty zawiodły i nie przyniosły spodziewanych korzyści. — Wykona się zatem obecnie próbę z uprawą opartą na odwodnieniu rowami i użyciu sztucznych nawozów. — Pierwsza rata subwencyjna w kwocie 500 koron została wyasygnowaną w r. 1911, roboty jednak około założenia pola doświadczalnego nie mogły być rozpoczęte, ponieważ najpierw ma właściciel pogłębić główny odpływ.

11. Pole wzorowe w Juśkowicach, Kontach i Ciszkach.
(powiat Złoczów).

Pola te wybrane zostały w trzech gminach, których grunta leżą w perymetrze bagien Oleskich. Jakkolwiek bagna te zostały już dawno osuszone, bo jeszcze w latach 1892—1895, to jednak kultura torfów robiła stosunkowo małe postępy zwłaszcza, jeśli się uwzględni wielkie obszary tych nieużytków wynoszące około 10.000 morgów. Robione doświadczenia w latach 1896—1898 na gruntach gminnych w Olesku przeszły w niepamięć i dlatego było wskazanem przez założenie mniejszych pól doświadczalnych na gruntach włościańskich zachęcić biedniejszych właścicieli do intenzywniejszej w tym kierunku pracy.

Na polach tych nie robiono skombinowanych doświadczeń, ale dano tylko wskazówki, jak torf należy uprawiać i co robić, ażeby osiągnąć jak największą rentę. Zapomogę w wysokości 200 koron użyto na rowy i na zakupno sztucznych nawozów. Resztę wydatków pokrywali włościanie z własnych funduszów. — W czasie lustracyi widziano bardzo piękne plony, a pola te niezawodnie spełnią swoje zadanie.

Dla przykładu podaje się, że n. p. w Juśkowicach na polu Iwana Łucyszyna w pierwszym roku wydano na melioracyę i uprawę około 4 morgów torfowiska kwotę 393 K 25 gr. nie licząc robocizny, jaką właściciel sam z swoją czeladzią i końmi wykonywał.

Wysokość subwencyi wynosiła 200 koron.

Całą powierzchnię podzielił Łucyszyn na 6 części, nawożąc jedną obornikiem, resztę kainitem i mączką Thomasa w stosunku 8:2. — Na razie uprawiano tylko cztery części kapustą, burakami pastewnymi, kartoflami, żytem i końskim zębem. — Zbiory na ogół dały wynik zadowalający.

Niezależnie od zakładania pól doświadczalnych, popierano również prywatne włościańskie kultury w ten sposób, że udzielano włościanom bądźto za darmo biedniejszym, bądź po zniżonej cenie sztucznych nawozów na zmeliorowane i przygotowane pod zasiewy grunta torfowe. — I jedna i druga akcya przyczynia się wydatnie do uprawy gruntów torfowych i podniesienia krajowego rolnictwa. Akcya ta spotyka się z uznaniem wszystkich właścicieli rolnych, a Galicya pod względem kultury torfów zajmuje pierwsze miejsce wśród krajów koronnych. — Żałować tylko należy, że zamierzone kreowanie posad instruktorów dla kultury torfowej w okolicach bogatych w grunta torfowe, którzy mają służyć radą i pomocą właścicielom przy uprawie tego rodzaju gruntów, a zarazem wykonując nadzór nad polami wzorowemi i doświadczalnemi, dotychczas z przyczyn od Wydziału krajowego niezależnych nie mogło nastąpić.

III.

A) Nowe przedsiębiorstwa melioracyjne.

Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć Wys. Sejmowi 7 projektów ustaw, które mają na celu zapewnienie wykonania przy pomocy państwowego funduszu melioracyjnego:

1) regulacyi potoków Bobrówki i Lichawki w dorzeczu Bugu;

2) regulacyi Worony w dorzeczu Dniestru;

3) regulacyi Łososiny (dopływu Dunajca);

4) kanału ulgi między Kisieliną a Dunajcem;

5) wykończenia regulacyi Biały wraz z zabezpieczeniem konserwacyi robót;

6) zabudowania granicznej Białki;

7) uzupełnienia zabudowań w dorzeczu Skawy.

1. Regulacya potoków Bobrówki i Lichawki z dopływami.

W myśl programowej uchwały Wys. Sejmu z dnia 13. lutego 1894 zarządził Wydział krajowy opracowanie projektu regulacyi Bobrówki i Lichawki (dopływów Bugu), który obejmuje:

a)	regulacyę Bobrówki na długości . .	6·565 km.
b)	„ Lichawki „ „ . .	18·050 „
c)	22 rowów osuszających łącznej długości .	51·611 „
	razem .	82·426 km.

Koszta budowy obliczono, jak następuje:

I. Roboty ziemne: 571.422 m³ ruchu ziemi i 266.239·6 m² karczowania . . .	367.018 K 65 gr.
do przeniesienia . .	367.018 K 65 gr.

z przeniesienia . .	367.018 K 65 gr.
II. Budowa objektów: 1 most na drodze krajowej, 6 mostów i 6 przepustów betonowych na drogach gminnych, 6 poideł, 58 stopni betonowych, 7 szluz dla nawodnienia wraz z ubezpieczeniem objektów kolejowych.	203.940 „ — „
III. Ubezpieczenie brzegów: 164.852 mb. płotków, 164.852 m² darniowania i 140.841·3 ha obsiewu szkarp i przysypanych ziemią gruntów nasionami traw .	96.420 „ 36 „
IV. Wykupno gruntów: wykupno 61.544 ha gruntów odszkodowania za 82.426 ha . .	143 694 „ 50 „
V. Konserwacya w czasie budowy: 4% z rubr. I do III. (667.379 K) . . .	27.000 „ — „
VI. Koszta zarządu: 10% z rub. I. do V. (838.073 K) okrągło .	84.000 „ — „
VII. Rozmaite i nieprzewidziane: 3% z rubr. I. do V. dla zaokrąglenia	27.926 „ 49 „
Ogółem .	950.000 K — gr.

W regulacyi tej interesowanych jest 6 gmin i obszarów dworskich powiatu kamioneckiego: 1) Ruda, 2) Sielec Bieńków, 3) Budki nieznanowskie, 4) Nieznanów, 5) Połoniczna, 6) Chołojów, z obszarem 9.300 morgów, wobec czego przeciętny koszt melioracyi 1 morga wynosi 102 K 15 gr.

Oczekiwane podwyższenie dochodu rocznego z 1 morga przyjęto w sprawozdaniu do projektu w kwocie 15 K, ogółem na 139.500 K, co przy 4% stopie przedstawia wartość melioracyi w sumie 3,487.500 K.

Ponieważ rentowność zamierzonej melioracyi nie podlega wątpliwości, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi projekt ustawy zapewniającej wykonanie robót przy 40% zasiłkach funduszu krajowego i państwowego funduszu melioracyjnego i przesłał projekt techniczny wraz z projektem ustawy odezwą z dnia 11. sierpnia 1911 r. l. 69.301 c. k. Namiestnictwu celem przedłożenia c. k. Ministerstwu rolnictwa. Datek kraju i państwa wynosi przy tem przedsiębiorstwie po 380.000 K, datek zaś konkurencyjny przymusowej spółki wodnej 190.000 K (po 20 K 43 gr. z 1 morga).

Przy użyciu jednej siły technicznej należałoby rozłożyć roboty na lat dziesięć, tak iż coroczny datek kraju i państwa wynosiłby po 38.000 K, datek zaś konkurencyjny spółki po 19.000 K.

Wskutek reskryptu c. k. Ministerstwa rolnictwa z dnia 4. listopada 1911. l. 38.507. zbadany został na miejscu projekt techniczny w listopadzie 1911, przez delegatów c. k. Ministerstwa rolnictwa, c. k. Namiestnictwa i Wydziału krajowego z wynikiem pomyślnym.

2. Regulacya rzeki Worony z dopływami.

Jak już w sprawozdaniu melioracyjnem z dnia 30. sierpnia 1910 r. l. 100.200 zaznaczono, zarządził Wydział krajowy w r. 1910, po myśli uchwały Wys. Sejmu z 19. października 1908, pomiary dla opracowania projektu regulacyi rzeki Worony.

Projekt ten ukończony w r. 1911 obejmuje następujące roboty:

a) regulacyę i obwałowanie Worony na długości . . 34·9 km.

b) regulacyę dopływów:

1)	ujście potoku Stebnik	na długości . . .	0·635 km.
2)	potoku Polimskiego	„ . . .	1·812 „
3)	„ Opraszyny	„ . . .	5·044 „
4)	„ Serbin	„ . . .	4·057 „
	z Bobrówką	„ . . .	0·050 „
	i Swiniaczką	„ . . .	0·180 „
5)	„ Malhawy	„ . . .	4·450 „
6)	korekcyę ujść innych dopływów i młynówek wraz z rowami osuszającymi łącznej długości		39·452 „
		Razem . .	80·550 km.

Koszta tej regulacyi, która ma na celu odwodnienie i ochronę gruntów bardzo urodzajnych, a tem samem podniesienie zaaklimatyzowanego w tej okolicy chowu bydła Simentalskiego, przedstawiają się, jak następuje:

I.	Roboty ziemne: 3,510.297 m³ ruchu ziemi i karczowania 15.000 m. bież. brzegów Worony	2,820.707 K 12 gr
II.	Ubezpieczenie brzegów budowlami faszynowemi Worony, a płotkami i darniami potoków, tudzież obsiew 484 ha szkarp i przysypanych brzegów nasionami traw . . .	699.733 „ 10 „
III.	Budowa objektów: 12 mostów żelazno-betonowych, 1 jaz klapowy samoczynny, 1 szluza wpustowa, 1 szluza klapowa o 2 otworach, 14 szluz klapowych po 1 otworze, 53 przepustów klapowych, 21 przejazdów w bród i 7 poideł .	552.360 „ — „
IV.	Wykupno gruntów i odszkodowania: wykupno 169·7 ha gruntów, odszkodowania za 262·68 ha gruntów przysypanych ziemią, wykupno 4 młynów, tudzież odszkodowanie za usunięcie 12 domów i 5 stodół . . .	705.185 „ — „
V.	Konserwacya w czasie budowy: 4% z rub. I. i II. (3,520.440 K 22 gr.) . .	141.000 „ — „
VI.	Koszta zarządu: 8% z rub. I. do V. (4,918.935 K 20 gr.)	394.000 „ — „
VII.	Rozmaite i nieprzewidziane: 2% z rub. I. do V. dla zaokrąglenia . .	37.014 „ — „
	Ogółem . .	5,400.000 K — gr.

W regulacyi tej interesowanych jest 14 gmin i obszarów dworskich (w tem 2 miasta: Tyśmienica i Ottynia), mianowicie;

a) w powiecie Stanisławowskim:

1) Podłuże;

b) w powiecie Tłumackim:

2) Tyśmienica, 3) Ottynia z Uhornikami, 4) Podpieczary, 5) Pszeniczniki, 6) Chomiakówka, 7) Czarnołożce, 8) Słobódka, 9) Krzywotuły stare, 10) Krzywotuły nowe, 11) Worona, 12) Zakrzewce, 14) Hołosko z powierzchnią 6.082 morgów, tak iż koszt ochrony od zalewu i odwodnienia 1 morga wynosi 888 K.

Mimo wysokich kosztów przedsiębiorstwo to uznać należy za rentowne, gdyż przez zaprojektowane roboty uchyli się zupełnie wylewy, które wydarzają się kilka razy do roku, i odwodni się grunta z natury bardzo urodzajne, lecz wskutek wylewów zabagnione.

Korzyść z ochrony od wylewów przyjęto na 50 K, z odwodnienia zaś na 20 K z 1 morga rocznie, czyli ogółem 425.740 K rocznie, co przy 4% odpowiada wartości melioracyi w sumie 10,643 500 K.

Czyniąc zadość licznym petycyom i życzeniu c. k. Ministerstwa rolnictwa wyrażonemu w reskryptach z 4. i 15. grudnia 1897. l. 26.972 i 27.380, z d. 23. sierpnia 1898. l. 16 315. i z d. 16. marca 1901. l. 30.620. ex 1900., nie mniej też wykonując powołaną uchwałę Wys. Sejmu, przesłał Wydział krajowy odezwą z d. 25 sierpnia 1911. l. 104.016. projekt techniczny wraz z projektem ustawy zapewniającej 45% zasiłki ze skarbu kraju i państwa (podobnie jak przy regulacyi Rudawy) c. k. Namiestnictwu z prośbą o przedłożenie c. k. Ministerstwu rolnictwa celem zarządzenia zbadania projektu na miejscu.

Gdy wynik reambulacyi technicznej projektu przeprowadzonej w listopadzie 1911 okazał się dodatnim, przedkłada Wydział krajowy Wys. Sejmowi projekt ustawy o tej regulacyi z wnioskiem na przyznanie 45% zasiłków z funduszu krajowego i państwowego funduszu melioracyjnego po 2,430.000 K.

Przy użyciu 2 sił technicznych należałoby rozłożyć roboty na lat 18, tak iż coroczny 45% datek kraju i państwa wynosiłby po 135.000 K, 10% zaś datek coroczny przymusowej spółki wodnej po 30.000 K.

W myśl §. 12. ustawy z d. 4. stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4. proponuje Wydział krajowy w projekcie ustawy zaciągnięcie pożyczki na pokrycie datków kraju i państwa, tak iżby te datki zostały uiszczone we formie anuitetów.

3. Regulacya potoku Łososiny z dopływami.

Wskutek licznych podań i petycyj wnoszonych od r. 1898 przez interesowane gminy i Wydziały powiatowe w Nowym Sączu i Limanowy, zarządził Wydział krajowy w wykonaniu uchwały Wys. Sejmu z dnia 19. października 1908 opracowanie projektu regulacyi górskiego potoku Łososiny od jazu w Półrzeczkach do ujścia do Dunajca na długości 51·82 km. wraz z korekcyą ujść potoków Białka, Sowliny, Stopnice i innych dopływów łącznej długości 73·261 km.

Koszta tej regulacyi wynoszą:

I. Roboty ziemne . .	724.262 K	78 gr.
II. Roboty regulacyjne . .	2,226.814 „	45 „
III. Budowa objektów . .	123.438 „	— „
IV. Wykupno gruntów . .	39.004 „	60 „
V. Roboty dodatkowe (zawiklenie szutrowisk) . .	129.747 „	20 „
VI. Konserwacya w czasie budowy (8% z rub. I. i II.) .	236.086 „	26 „
VII. Koszta zarządu (10% z rub. I II. III. IV. V. i VI.) .	344.034 „	97 „
VIII. Rozmaite i nieprzewidziane (2% z rub. I. do V.) . .	76.610 „	74 „
Ogółem . .	3,900.000 K	— gr.

Koszta konserwacyi po ukończeniu budowy, które ze względu na górski charakter tego potoku pokryć by miał skarb kraju i państwa, a które po myśli § 15. ustawy z d. 4. stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4. miałyby być doliczone do funduszu budowy jako dodatek na fundusz konserwacyjny, oblicza Wydział krajowy, jak następuje:

1) Utrzymanie Łososiny i dopływów łącznej długości 62·7 km. rocznie po 500 K	31.350 K
2) utrzymanie ujść potoków 10·3 km. rocznie po 100 K	1.030 „
3) utrzymanie personalu:	
a) konduktor melioracyjny . .	2.450 „
b) 7 strażników po 560 K . .	3.920 „
razem rocznie . .	38.750 „
Dochód roczny z wikliny na Łososinie i dopływach po 90 K z 1 km (jak przy regulacyi Białej) na długości 62·7 km.	5.643 „
zostaje rocznie do pokrycia . .	33.107 K
czyli okrągło . .	**33.000 K**

czyli 0·846% kosztów budowy.

Przy 4% stopie potrzeba kapitału na pokrycie kosztów konserwacyi po ukończeniu budowy 33.000×25=825.000 K.

Ponieważ roboty przy użyciu 2 sił technicznych należy rozłożyć na lat 15, coroczny zatem dodatek kraju i państwa na konserwacyę fruktyfikowany będzie przez lat 15 na 4%, roczna rata potrzebna dla uzyskania powyższej sumy 825.000 K po latach piętnastu wynosić będzie po 39.626 K 31 gr. okrągło po **40.000 K.**, a cały dodatek na konserwacyę wyniesie 15×40.000=**600.000 K**, czyli **15·38% kosztów budowy.**

Cały nakład na to przedsiębiorstwo wynosić zatem będzie:

a) na fundusz budowy . . .	3,900,000 K
b) dodatek na fundusz konserwacyjny .	600 000 „
razem . .	**4,500.000** K

W regulacyi tej interesowanych jest 33 gmin i obszarów dworskich, mianowicie:

a) w powiecie Nowosądeckim:

1) Witowice dolne, 2) Witowice górne, 3) Bilsko, 4) Łąki, 5) Łososina dolna, 6) Wronowice, 7) Żbikowice,

b) w powiecie Limanowskim:

8) Ujanowice, 9) Kobylczyna, 10) Zmięcza, 11) Strzeszyca, 12) Krosno, 13) Jaworzno, 14) Kamienna, 15) Laskowa, 16) Młynna, 17) Łososina górna, 18) Wałowa górna, 19) Koszary, 20) Piekiełko, 21) Kisielówka, 22) Tymbark, 23) Zamieście II., 24) Jasna, 25) Dobra, 26) Jurków, 27) Hyszówki, 28) Sowliny, 29) Lipowa, 30) Limanowa, 31) Zamieście I, 32) Stopnica szlachecka, 33) Stopnica królewska.

Projektowana regulacya ma na celu zabiezpieczenie gruntów, domów i komunikacyj nadbrzeżnych od zrywania, zmniejszenia wylewów i zdobycia dla kultury rozległych szutrowisk o powierzchni 3.686 hektarów (6.403 morgów).

Ze względu na potrzebę tej regulacyi postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi projekt ustawy zapewniającej wykonanie robót i zabezczającej konserwacyą po ukończeniu budowy, a to po myśli §§. 7 i 15 ustawy z d. 4. stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4 przy 50% udziale kraju i państwowego funduszu melioracyjnego w kosztach i przesłał projekt techniczny

wraz z projektem ustawy przy odezwie z d. 25. sierpnia 1911 l. 104.018 c. k. Namiestnictwu celem przedłożenia c. k. Ministerstwu rolnictwa i zarządzenia regulacyi technicznej projektu.

Datek 50% państwa i kraju wynosić będzie przy tem przedsiębiorstwie ogółem po 2,250.000 K, a przy 15. letnim okresie budowy rocznie po 150.000 K.

Ze względu na znaczny nakład proponuje Wydział krajowy w projekcie ustawy zaciągnięcie pożyczki umarzalnej na wykonanie robót, tak iż datki kraju i państwa zostałyby uiszczone w anuitetach po myśli §. 12. ustawy z dnia 4. stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4.

Reambulacya techniczna projektu przeprowadzoną została w listopadzie 1911 r. z wynikiem pomyślnym, a odnośny protokół przesłał Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu przy odezwie z dnia 11. grudnia 1911. l. 156.447.

4. Kanał ulgi między Kisieliną a Dunajcem.

Przy obwałowaniu lewego brzegu Dunajca od ujścia Więckówki do Biskupic radłowskich, które zostało przeprowadzone na podstawie ustaw z dnia 26. lipca 1901. Dz. u. kraj. Nr. 71. i z dnia 2. września 1895. Dz. u. uraj. Nr. 69, wykonano w terenie inundacyjnym całą sieć rowów osuszających, które mają ujście za pomocą szluz wałowych do Dunajca.

Właściciele gruntów położonych poza okręgiem konkurencyjnym obwałowania Dunajca, skorzystali z tej sieci rowów i odprowadzają do nich wodę z przytorfiałych gruntów i lasów, które nie mogąc się pomieścić w rowach osuszających wylewa na urodzajne grunta napływowe nad Dunajcem i niszczy wegetacyę. Nadto wielka woda potoku Kisieliny na nieuregulowanej przestrzeni powyżej Woli radłowskiej przedostaje się przez nizki dział wód między Kisieliną a Dunajcem i powiększa w ten sposób rozmiary klęski.

Aby temu zapobiedz, postanowił Wydział krajowy w skutek zażaleń stron interesowanych zaprojektować kanał ulgi od Wojnicza przez gminy Zakrzów, Łętowice, Wierzchosławice, Niwkę, Radłów i Wolę radłowską do uregulowanej Kisieliny przy użytkowaniu wykonanego z funduszu regulacyi Kisieliny kanału Niweskiego, który to kanał ulgi zabierze wszystkie wody dopływające z lasów i ochroni od zalewu urodzajne grunta nad Dunajcem.

Koszta tego kanału ulgi na długości 16·4 km. wraz z rowem bocznym od przysiółka Trzydniaki we Wierzchosławicach (długości 0·78 km.) przedstawiają się, jak następuje:

I. Roboty ziemne: 104.687 m³ wykopu kanału, 29.786 m³ nasypu wałka na brzegu prawym i 1.908·5 m³ wykopu rowu bocznego	91.297 K 60 gr.
II. Budowa objektów: 8 mostów drewnianych o przyczółkach betonowych, 1 most żelazno-betonowy, 7 mostków betonowych, 5 przepustów klapowych, 11 stopni betonowych i dodatkowy otwór w szluzie Nr. 5 lewego wału Dunajca . . .	88.141 „ 34 „
III. Ubezpieczenie rowów: płotkami i darnią . . .	31.826 „ — „
IV. Odszkodowania za grunta:	21.483 „ — „
Do przeniesienia . .	232.747 K 94 gr.

Z przeniesienia . .	232.747 K 94 gr.
V. Utrzymanie w czasie budowy: 4% z rubr. I., II. i III. (211.264 K 94 gr.) . .	8.450 „ 60 „
VI. Koszta zarządu: 10% z rubr. I., II. i III.	24.119 „ 85 „
VII. Rozmaite i nieprzewidziane: około 3% z rubr. I., II. i III.	7.681 „ 61 „
Ogółem .	273.000 K — gr.

Projekt techniczny wraz z projektem ustawy przesłał Wydział krajowy przy odezwie z dnia 11. lipca 1911 l. 50.395 c. k. Namiestnictwu z wnioskiem na pokrycie kosztów po połowie z funduszu krajowego i z państwowego funduszu melioracyjnego, gdyż interesowane spółki wodne obciążone są już pożyczkami zaciągniętemi na spłatę datków konkurencyjnych i corocznymi datkami na konserwacyę.

Roboty proponuje Wydział krajowy wykonać w ciągu lat trzech począwszy od r. 1912, tak iż coroczny datek kraju i państwa wynosiłby po 45.500 K.

Koszta konserwacyi miałby pokrywać fundusz krajowy i dwie spółki wodne zawiązane dla obwałowania lewego brzegu Dunajca od ujścia Więckówki do Biskupic radłowskich.

Ze względu na nagłość robót wstawił Wydział krajowy I. ratę 50% zasiłku krajowego do preliminarza na r. 1912.

5. Wykończenie regulacyi rzeki Biały i obwałowania prawego brzegu Dunajca.

Reskryptem z 5. października 1910 l. 7.721 intymowanym odezwą c. k. Namiestnictwa z d. 22. października 1910 l. VIII. a. 2.758/3 nie zgodziło się c. k. Ministerstwo rolnictwa na dotowanie funduszu konserwacyinego regulacyi Biały i obwałowania prawego brzegu Dunajca stałym zasiłkiem rocznym w wysokosci 50% kosztów konserwacyi obliczonych na 46.000 K rocznie, który to zasiłek przewidziany był w uchwalonym przez Wysoki Sejm d. 4. lutego 1910 projekcie ustawy o konserwacyi regulacyi Biały i obwałowania prawego brzegu Dunajca, a którego wymiar opiera się na wyraźnem postanowieniu §. 17 ustawy z 4 stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4. Jako powód odmowy podało c. k. Ministerstwo rolnictwa obawę, że w razie takiego precedensu fundusz melioracyjny zostałby obciążony wieloma takiemi świadczeniami na cele utrzymania wykonanych regulacyi i zabudowań ze szkodą dla nowych przedsiębiorstw melioracyjnych, dla których popierania ten fundusz jest przedewszystkiem przeznaczony.

Przy kolaudacyi robót wykonanych w r. 1909 z funduszu utworzonego ustawą z 2. grudnia 1907 Dz. u. kraj. Nr. 18 ex 1908 okazało się jednak, że zachodzi potrzeba udzielenia dodatkowego kredytu na wykończenie robót przy regulacyi Biały, a to z powodu wielkich szkód wyrządzonych przez wielkie wody w robotach regulacyjnych.

Koszta niezbędnych robót dodatkowych zestawione przez komisyę kolaudacyjną przy udziale delegata c. k. Ministerstwa rolnictwa wynoszą:

a) na budowle przewidziane w projekcie dotychczas nie wykonane	58.742 K — gr.
b) na nadzwyczajne roboty konserwacyjne, mianowicie: inkrustacye tam faszynowych . .	80.001 „ 40 „
do przeniesienia .	138.743 K 40 gr.

z przeniesienia .	138.743 K 40 gr.
c) nadto pobrano z dochodów funduszu konserwacyjnego (zebranych w ciągu budowy ze sprzedaży trawy i wikliny) na wykonanie niezbędnych robót regulacyjnych:	
wedle zamknięcia rachunków za r. 1909 . . .	27.862 „ 99 „
wedle zamknięcia rachunków za r. 1910 . . .	115.587 „ 62 „
tak, iż ogółem zapotrzebowanie na ukończenie robót po wyczerpaniu funduszu regulacyjnego wynosi . . .	282.194 „ 01 „
na pokrycie tych kosztów zaliczyło c. k. Ministerstwo rolnictwa i Wydział krajowy w roku 1910 po 23.000 K, razem .	46.000 „ — „
zostaje do pokrycia .	236.194 K 01 gr.
czyli okrągło .	**236.000 K — gr.**

Dla wykończenia robót zachodzi zatem nieodzowna potrzeba udzielenia dodatkowych zasiłków z funduszu krajowego i państwowego funduszu melioracyjnego w sumie 236.000 K i w tym celu postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wysokiemu Sejmowi projekt ustawy uzupełniającej te zasiłki w wysokości po 50%, tj. po 118.000 K, a to na podstawie postanowienia §. 7 ustawy z 4. stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4.

Ponieważ c. k. Ministerstwo rolnictwa odmawia zasiłków z funduszu melioracyjnego na konserwacyę po ukończeniu budowy (§. 17 powołanej ustawy państwowej), a natomiast udziela zasiłków na konserwacyę tytułem dodatku do kosztów budowy nowych, lub do kosztów wykończenia rozpoczętych przedsiębiorstw melioracyjnych (§. 15 powołanej ustawy), zatem w projekcie ustawy o wykonczeniu regulacyi Biały i obwałowania prawego brzegu Dunajca proponuje Wydział krajowy utworzenie funduszu konserwacyjnego dla tego przedsiębiorstwa zapomocą dodatku do kosztów budowy, którego procenta (4%) dawałyby dochód roczny 46 000 K równy potrzebie na pokrycie corocznych kosztów konserwacyi obliczonych w sprawozdaniu melioracyjnem Wydziału krajowego z d. 3 . sierpnia 1909 l. 89 079 (alegat 489 pag. 59 i 60).

Kapitał potrzebny dla uzyskania rocznej renty 46.000 K wynosi przy 4% 1,150 000 K, a umorzenie 4% pożyczki, jaką zamierza Wydział krajowy zaciągnąć w 4% obligach komunalnych Banku krajowego w latach 44. wymaga anuitety 56.465 K. Przy pokryciu tego dodatku w stosunku 50% przez kraj i państwowy fundusz melioracyjny wynosiłoby roczne obciążenie kraju i państwa po **28 232 K 50 gr. przez lat 44**, zamiast proponowanych pierwotnie w projekcie ustawy konserwacyjnej po **26.000 K na czas nieograniczony.**

W przypuszczeniu, że ustawa zapewniająca wykończenie robót na Białe wejdzie w życie w r. 1912, wstawił Wydział krajowy do preliminarza krajowego na r. 1912 (rub. IX. poz 15. lit. m.) pierwsze raty annuitetowe (z 44-lecia) na oprocentowanie i umorzenie pożyczki 1,150.000 K na konserwacyę regulacyi Białej i obwałowania prawego brzegu Dunajca po 28.333 K (ze skarbu kraju i państwa). Ponieważ zaś w r. 1912 dochód z tej pożyczki wyniesie 46.000 K, strącił Wydział krajowy z datku państwa na wykończenie robót połowę tego dochodu tj. 23.000 K, z datku zaś kraju drugą połowę 23.000 K, tudzież wypłacony w r. 1911 datek kraju 23.000 K, razem 46.000 K, tak iż zamiast 118.000 K figuruje w rubryce IX. pozycya 14. lit. p. p) kwota 118.000 — 46.000 = 72.000 K, jako datek kraju, kwota zaś 118.000—23.000 = 95.000 K jako datek państwa.

6. *Uzupełnienie zabudowania potoków górskich w dorzeczu Skwawy.*

Zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Skawy, które zostało przeprowadzone na podstawie ustawy z 4. sierpnia 1892. Dz. u. kraj. Nr. 68 kosztem 207.876 K, wymaga spiesznego uzupełnienia, którego koszta wedle projektu sekcyi Samborskiej c. k. oddziału leśno-technicznego z r. 1911 udzielonego reskryptem c. k. Ministerstwa rolnictwa z 13. lutego 1911 r. l. 5.341 wynoszą:

1.	na potoku	Żarnówce . .	256 K — gr.
2.	„	Osielec . . .	320 „ — „
3.	„	Głoża . . .	7.311 „ 11 „
4.	„	Sidzina . . .	59.874 „ 26 „
			67.751 K 37 gr.
	od tego na zarząd i nieprzewidziane wydatki 20% . . .		14.248 „ 63 „
		razem . .	82.000 K — gr.

Ze względu na nagłość robót postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi projekt ustawy zapewniającej dla tego przedsiębiorstwa 30% zasiłek krajowy i 70% zasiłek z państwowego funduszu melioracyjnego i przesłał projekt ustawy przy odezwie z d. 16 maja 1911 l. 50.389 c. k. Namiestnictwu celem przedłożenia c. k. Ministerstwu rolnictwa.

Do preliminarza krajowego na rok 1912 (rub. IX. poz. 14. lit. ll.) wstawiono I. raty (z 2-lecia) zasiłku kraju w kwocie 12.300 K i zasiłku z państwowego funduszu melioracyjnego w kwocie 28.700 K razem 41.000 K.

7. *Zabudowanie granicznej Białki w gminach Bystra i Wilkowice po stronie galicyjskiej i w gminie Bystra po stronie szląskiej.*

Z inicyatywy Wydziału krajowego szląskiego zarządziło c. k. Ministerstwo rolnictwa opracowanie projektu zabudowania granicznej Białki na długości 6·1 km. w gminach Bystra i Wilkowice powiatu Bialskiego tudzież w gminie Bystra powiatu Bielskiego (na Szląsku).

Koszta robót obliczono na 300.000 K, z czego przypada:

a)	na właściwą budowę . .	211.383 K 83 gr.
b)	na zarząd i wydatki nieprzewidziane	42,416 „ 17 „
c)	na zwrot kosztów zarządu c. k. Ministerstwa rolnictwa . .	4.200 „ — „
d)	na konserwacyę (dodatek po myśli §. 15. ustawy z d. 4. stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4) . .	42.000 „ — „

Wedle reskryptu c. k. Ministerstwa rolnictwa z 29. września 1911. l. 10.893 przyczynić się ma państwowy fundusz melioracyjny do kosztów budowy datkiem 70% w kwocie 210.000 K, interesowane zaś kraje (Galicya i Szląsk) datkiem 30% w kwocie 90.000 K po połowie (tj. 45.000 K).

Wypłata datków nastąpić ma ze względu na trzyletni okres budowy, po upływie którego ma być uiszczony dodatek na administracyę, w czterech latach.

Ze względu na potrzebę wykonania zaprojektowanych robót przedkłada Wydział krajowy Wys. Sejmowi projekt ustawy w brzmieniu proponowanem przez c. k. Ministerstwo rolnictwa.

Rozpoczęcie robót i preliminowanie corocznych rat 15% datku Galicyi zależnem będzie od wejścia w życie równobrzmiącej ustawy szląskiej.

8. Uzupełnienie zabudowania potoku Krzemionki.

Wykonane w myśl ustawy z d. 2. grudnia 1907. Dz u. kraj. Nr. 19. z r. 1908 roboty przy zabudowaniu potoku Krzemionki (dopływu Dniestru), których koszta preliminowano na 240.000 K, uległy wskutek powodzi, jakie się wydarzyły w maju i sierpniu 1911 zupełnemu zniszczeniu.

Koszta ponownego zabudowania potoku Krzemionki wynoszą wedle projektu sekcyi Samborskiej c. k. oddziału leśno-technicznego zbadanego na miejscu przy interwencyi delegata c. k. Ministerstwa rolnictwa, obliczone zostały na . . .	350.000	K
Do tego 22% na zarząd i nieprzewidziane wydatki	77.000	„
Razem na . .	427.000	K

Jakkolwiek dotychczas projekt ustawy zapewniającej uzupełnienie tego zabudowania nie został ułożony w porozumieniu z c. k. Ministerstwem rolnictwa, wstawił Wydział krajowy do preliminarza krajowego na r. 1912 na to zabudowanie pierwszą ratę 30% zasiłku krajowego w kwocie 18.000 K i 70% zasiłku państwowego w kwocie 42.000 K, razem 60.000 K (rub. IX. poz. 14. lit. mm.), ażeby roboty, które nie cierpią zwłoki, mogły być dalej prowadzone.

B) Uzasadnienie poz. 16. i 17. Rubr. IX. preliminarza wydatków funduszu krajowego na rok 1912.

W poz. 16. preliminuje Wydział krajowy na r. 1912 zasiłek na popieranie mniejszych robót melioracyjnych w myśl uchwały sejmowej z 26. listopada 1889 r. w sumie 599.226 K, zatem w porównaniu ze sumą tych zasiłków, uchwalonych na r. 1911 w kwocie 532.234 K więcej o 66.992 K, a mianowicie:

a) Na konserwacyę osuszenia bagien Stojanowskich (do r. 1914) 1.200 K jak na r. 1911.

b) Na konserwacyę osuszenia bagien Oleskich (do r. 1925) 1.000 K jak na r. 1911.

c) Na drenowanie gruntów włościańskich XII. rata (z 20-lecia) 200.000 K w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z d. 14. października 1909, jak na r. 1911.

d) Na budowę 9 rowów osuszających w Woli wadowskiej (powiat Mielec) I. rata (z 2-lecia) 9.785 K.

Wskutek podania gminy Wola wadowska powiatu Mieleckiego zarządził Wydział krajowy opracowanie projektu osuszenia tamtejszych gruntów gminnych i włościańskich za pomocą 9 rowów osuszających o łącznej długości 12 238 km. kosztem obliczonym na 58.710 K. Uchwałą Rady gminnej z dnia 29. września 1910. zatwierdzoną przez Reprezentacyę powiatową z d. 8. października 1910 l. 3323 zobowiązała się gmina Wola wadowska pokryć $^1/_3$ część kosztów tudzież utrzymywać wykonane roboty w należytym stanie, zaś c. k. Ministerstwo rolnictwa przyznało na te roboty reskryptem z dnia 6. września

1911 l. 18.563 zasiłek państwowy w wysokości $^1/_3$ części kosztów do maksymalnej kwoty 19.570 K pod warunkiem uzyskania konsensu wodno-prawnego na wykonanie zaprojektowanych robót.

Ponieważ dochodzenie wodno-prawne w tej sprawie zostało już przez c. k. Starostwo w Mielcu zarządzone a również roboty rozpoczęto w listopadzie 19 1 r. na razie na rachunek złożonych datków konkurencyjnych, przedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi wniosek na przyznanie zasiłku krajowego na te roboty w wysokości $^1/_3$ części kosztów do maksymalnej kwoty 19.570 K, płatnej w 2 ratach rocznych po 9.785 K i wstawia do preliminarza krajowego na rok 1912 pierwszą ratę w wyżej podanej wysokości.

e) Na lokalną regulacyę Prutu pod Oskrzesińcami poniżej Kołomyi 12 $^1/_2$ % kosztów budowy w kwocie 13.750 K.

Odezwą z dnia 20. sierpnia 1910 l. VIII b $\frac{2384}{12}$/7 nadesłało c. k. Namiestnictwo projekt lokalnej regulacyi Prutu pod Oskrzesińcami celem ochrony brzegów Prutu od km. 111.8 do 114 kosztem preliminowanym w kwocie 110.000 K. Gdy odnośna przestrzeń Prutu leży poniżej Kołomyi, proponuje Wydział krajowy udzielenie zasiłku krajowego na tę regulacyę w wysokości 12 $^1/_2$ % sumy kosztorysowej t. j. w kwocie 13.750 K.

f) Na dalszą lokalną regulacye Rybnicy w Rudnikach 40 % zasiłek 22.400 K.

Odezwą z dnia 16. marca 1911 VIII b $\frac{1517}{67}$ nadesłało c. k. Namiestnictwo Wydziałowi krajowemu projekt lokalnej regulacyi potoku Rybnicy, która ma na celu ubezpieczenie zagrożonej wsi Rudniki i skutecznej obrony mostu na drodze powiatowej. Koszta tych robót, obliczone na 60.000 K, zredukowano po częściowem przerobieniu projektu i kosztorysu według wskazówek c. k. Ministerstwa robót publicznych według odezwy c. k. Namiestnictwa z dnia 18. lipca 1911 l. VIII b $\frac{1517\ 2}{67}$ na kwotę 56.000 K.

Odezwą z dnia 21. marca 1911 l. 36.326 oznajmił Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu, że przedłoży Wysokiemu Sejmowi wniosek na przyznanie na te roboty 40% zasiłku krajowego odnośną kwotę w wysokości 22.400 K do preliminarza funduszu krajowego na rok 1912.

g) Na budowę studni w Bronowicach małych (powiat Kraków) 33 $^1/_3$ % zasiłek 7.000 K.

Na prośbę gminy Bronowice małe powiatu Krakowskiego, popartą przez tamtejszy Wydział powiatowy, zarządził Wydział krajowy opracowanie projektu wodociągu celem zaopatrzenia tej gminy w potrzebną zdrową wodę do picia kosztem preliminowanym w kwocie 21.000 K Ponieważ gmina zobowiązała się pokryć $^1/_3$ część preliminowanych kosztów a wykonane roboty własnymi funduszami w należytym stanie utrzymywać, zwrócił się Wydział krajowy odezwą z dnia 9. maja 1911 l. 56.877 do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie na ten cel u c. k. Ministerstwa rolnictwa zasiłku państwowego przynajmniej w wysokości $^1/_3$ części kosztów preliminowanych tj. w kwocie 7 000 K i wstawił taką samą kwotę do preliminarza krajowego na rok 1912.

h) Na budowę studni w Borowie (powiat Kraków) 33$^1/_3$% zasiłek krajowy 780 K

następnie

i) Na budowę studni w Witkowicach (powiat Kraków) 33$^1/_3$% zasiłek krajowy 1.080 K

tudzież

j) Na budowę studni w Czernichówku (powiat Kraków) 33$^1/_3$% zasiłek krajowy 553 K

wstawiono do preliminarza na rok 1912 na podstawie odnośnych deklaracyi wymienionych gmin w sprawie pokrycia $^1/_3$ części kosztów, preliminowanych ad h) w kwocie 2.340 K, ad i) 3.240 K, ad j) 1.660 K tudzież zobowiązanie się do konserwacyi wykonanych robót własnymi środkami. O wyjednanie zasiłku państwowego na te roboty odniósł się Wydział krajowy do c. k. Namiestnictwa odezwą, powołaną w uzasadnieniu pozycyi g).

k) Na budowę wodociągu w Śniatynie II rata (ostatnia) 19.500 K jak na rok 1911.

l) Na budowę wodociągu w Kamionce strumiłowej III rata (ostatnia) 22.778 K jak na rok 1911.

m) Na budowę wodociągu w Rozdole III rata (ostatnia) 23.334 K jak na rok 1911.

n) Na uzupełnienie wodociągu w Ropczycach 33$^1/_3$% zasiłek krajowy w kwocie 11.000 K.

Na prośbę gminy Ropczyce, popartej przez tamtejszy Wydział powiatowy zarządził Wydział krajowy opracowanie projektu wodociągu celem zaopatrzenia tego miasta w zdrową wodę do picia kosztem, obliczonym w wysokości 33.000 K.

Gdy Rada gminna w Ropczycach zobowiązała się uchwałą, zatwierdzoną przez Reprezentacyę powiatową, pokryć z funduszów gminy $^1/_3$ część powyższych kosztów a roboty utrzymywać własnymi środkami w należytym stanie, odniósł się Wydział krajowy odezwą z dnia 19. sierpnia 1911 r. l. 98.259 do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie na ten cel u c. k. Ministerstwa rolnictwa zasiłku państwowego w wysokości $^1/_3$ części kosztów w kwocie 11.000 K i przedkłada Wysokiemu Sejmowi wniosek na udzielenie zasiłku krajowego w takiej samej wysokości.

o) Na budowę wodociągu w Sielcu (paviat Stanisławów) zasiłek krajowy 33$^1/_3$% w kwocie 14.000 K.

Na prośbę gminy Sielec powiatu Stanisławowskiego zarządził Wydział krajowy opracowanie projektu wodociągu dla tej gminy kosztem preliminowanym w kwocie 42.000 K. Ponieważ gmina Sielec zobowiązała się uchwałą Rady gminnej, zatwierdzoną przez Reprezentacyę powiatową, pokryć $^1/_3$ część kosztów a wykonane roboty własnymi funduszami utrzymywać, tudzież uzyskała na tę budowę prawomocny konsens c. k. władzy politycznej, odniósł się Wydział krajowy odezwą z dnia 11. listopada 1911. l. 144.386 do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie zasiłku państwowego w wysokości $^1/_3$ części ko-

sztów t. j. w kwocie 14.000 K i wstawił do preliminarza krajowego na rok 1912 taką samą kwotę tytułem zasiłku krajowego.

p) Na ochronę 62 mg gruntu Józefa Wiącka i towarzyszy w Tuszymie powiatu Mieleckiego przez lokalne obwałowanie prawego brzegu Wisłoki 40% zasiłek krajowy w kwocie 11.936 K.

Na prośbę kilkunastu gospodarzy z Tuszymy powiatu Mieleckiego o ochronę ich gruntów położonych w zalewie Wisłoki przed częstemi powodziami, zarządził Wydział krajowy opracowanie projektu lokalnego obwałowania zatapianych gruntów o obszarze około 62 morgów zapomocą wału 1·85 km długości, kosztem, preliminowanym w kwocie 29.840 K. Ponieważ interesowani zobowiązali się pokryć 20% tych kosztów tj. przyczynić się datkiem w takiej wysokości, jaką przyczynił się powiat Mielecki do obwałowania Wisły i Wisłoki, tudzież pokrywać koszta konserwacyi, przedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi wniosek na częściowe pokrycie reszty kosztów zasiłkiem krajowym w wysokości 40% do maksymalnej kwoty 11.936 K i wstawia tę kwotę do preliminarza krajowego na rok 1912. O wyjednanie zasiłku państwowego w takiej samej wysokości odniósł się Wydział krajowy do c. k. Namiestnictwa odezwą z dnia 16. maja 1911 l. 60.797.

r) Na zabudowanie potoku Odena w gminie Strzyłki powiatu Stary Sambor 50% zasiłek krajowy II rata (ostatnia) 9.000 K jak rok 1911.

s) Na ubezpieczenie brzegów Dniestru w gminie Żukotyn powiatu Turczańskiego 50% zasiłek 5.000 K.

Na prośbę gminy Żukotyn w powiecie Turczańskim opracowała c. k. sekcya zabudowania potoków górskich w Samborze projekt lokalnego ubezpieczenie brzegów Dniestru w tej gminie zapomocą budowli regulacyjnych tudzież zalesienia żwirowiska kosztem obliczonym na 10.000 K.

Ze względu na ochronę zagrożonej osady Żukotyn proponuje Wydział krajowy udzielić gminie na te roboty zasiłek krajowy w wysokości 50% kwoty kosztorysowej tj. w kwocie 5.000 K z nadmienieniem, że c. k. Ministerstwo rolnictwa przyznało na ten cel reskryptem z dnia 15. lipca 1911 l. $\frac{24.285}{5.333}$ zasiłek państwowy w takiej samej wysokości.

t) Na osuszenie gruntów w Nowem siole (powiat Cieszanów) II. rata (z 5 lecia) 11.200 K jak na rok 1911.

u) Na osuszenie gruntów włościańskich w gminach Wiesenberg, Macoszyn i Smereków (powiat Żółkiew) I rata (z 2 lecia) 4834 K.

Wskutek podania Zwierzchności gminy Wiesenberg zarządził Wydział krajowy opracowanie projektu osuszenia 240 ha gruntów włościańskich w gminach Wiesenberg, Macoszyn i Smereków powiatu Żółkiewskiego. Koszta zaprojektowanych robót obliczono na 29.000 K.

Interesowani włościanie gruntow zobowiązali się pokryć $^1/_2$ część kosztów i roboty wykonane utrzymywać własnymi środkami w należytym stanie i w tym celu zawiązali spółkę wodną i uzyskali konsens c. k. Starostwa w Żółkwi, zaś c. k. Ministerstwo rolnictwa przyznało na te roboty reskryptem z dnia 6. września 1911. l. 19.275 zasiłek państwowy w wysokości $^1/_3$ część kosztów

do maksymalnej kwoty 9.667 K. Wobec tego przedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi wniosek na przyznanie na ten cel zasiłku krajowego w takiej samej wysokości $^1/_3$ w stosunku do preliminarza krajowego na r. 1912 I. ratę tego zasiłku w kwocie 4.834 K.

w) Na osuszenie gruntów spółki wodnej w Budach łańcuckich i Świętoniowej (powiat Łańcut) II. i III. rata (ostatnia) 15.334 K (I ratę wstawiono do budżetu ra rok 1909).

x) Na budowę studni w gminie Grodziska nowe (powiat Biała) 33$^1/_3$% zasiłek krajowy 305 K.

Odezwą z dnia 13. czerwca 1911 l. VIII. b. 1335/n odniosło się c. k. Namiestnictwo do Wydziału krajowego w sprawie przyjścia z pomocą gminie Grodziska nowe powiatu Bialskiego celem budowy studni kosztem oznaczonym w kwocie 913 K 96 h. Z uwagi, że wymieniona gmina jest bardzo ubogą, postanowił Wydział krajowy przedstawić Wysokiemu Sejmowi wniosek na udzielenie na tę budowę 33$^1/_3$% zasiłku z funduszu krajowego i wstawił do preliminarza krajowego na rok 1912 kwotę 305 K.

Zarazem odniósł się Wydział krajowy odezwą z dnia 19. lipca br. l. 80.646 do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie na ten cel zasiłku państwowego w takiej samej wysokości.

y) Na budowę studni w gminie Kleszczów powiatu Krakowskiego 35% zasiłek krajowy w kwocie 742 K.

Wskutek sprawozdania Wydziału powiatowego w Krakowie z dnia 21. czerwca 1911 l. 1231 postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek na udzielenie gminie Kleszczów, powiatu Krakowskiego z uwagi na okoliczność, że gmina ta jest jedną z najuboższych w powiecie, 35% zasiłku krajowego na budowę studni kosztem preliminowanym na 2.120 K w wysokości 742 K. Zarazem odniósł się Wydział krajowy odezwą z dnia 19. lipca 1911 l. 82.800 do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie na ten cel u c. k. Ministerstwa rolnictwa zasiłku państwowego w takiej samej wysokości.

z) Na regulacyę Prutu pod Trójcą i Chlebiczynem 12$^1/_2$% zasiłek krajowy 17.125 K.

Odezwą z dnia 15. kwietnia 1911 l. VII. b. $\frac{2704\,7}{4}$ zawiadomiło c. k. Namiestnictwo Wydział krajowy, że c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z dnia 19. października 1910 l. $\frac{269}{2}$ X. b. zatwierdziło projekt lokalnej regulacyi Prutu na przestrzeni km. 98·00—95·70 pomiędzy Trójcą i Chlebiczynem, którym koszta rozliczono na 137.000 K i odniosło się o przyznanie na te roboty 12$^1/_2$% zasiłku krajowego. Wobec tego wstawił Wydział krajowy odnośną kwotę w wysokości 17.125 K do preliminarza krajowego na rok 1912.

aa) Na pokrycie reszty kosztów obwałowania kanału Pojawsko Jadownickiego 50% zasiłek 19.025 K.

Na obwałowanie wsteczne kanału Pojawsko Jadownickiego, którego koszta obliczono w kwocie 52.000 K. przyznano z funduszów zapomogowych z powodu klęsk elementarnych w r. 1909 kwotę 13.950 K, wobec czego pozostało jeszcze do pokrycia 38.050 K.

Ponieważ interesowane tem obwałowaniem gminy Wola rogowska, Wola przemykowska i Jagodniki obciążone już są konkurencyą do regulacyi Kisieliny i do obwałowania Wisły od Raby do Woli rogowskiej, przytem zaś są materyalnie wyniszczone wskutek powtarzających się często wylewów Wisły, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek na pokrycie brakującej kwoty 50% zasiłkiem krajowym w wysokosci 19.025 K i wstawia ją do preliminarza krajowego na rok 1912.

Zarazem odniósł się Wydział krajowy do c. k. Namiestnictwa odezwą z dnia 14. lipca 1911 l. 84.807 o wyjednanie u c. k. Ministerstwa rolnictwa zasiłku państwowego w takiej samej wysokości.

bb) Na budowę rowu osuszającego „Podwalanka" w gminach Zabawa i Wał Ruda w powiecie Brzeskim 50% zasiłek 2.100 K.

Celem osuszenia ornych pól włościańskich w gminie Wał Ruda z przysiółkiem Podwale ad Zabawa w powiecie Brzeskim, zarządzono opracowanie projektu rowu osuszającego o długości 1·466 km. kosztem 4.200 K, gdy odnośni właściciele gruntów obciążeni już są datkiem konkurencyjnym do regulacyi Kisieliny, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek na pokrycie wymienionych kosztów zapomocą 50% zasiłku krajowego w kwocie 2.100 K, tudzież odniósł się do c.k. Namiestnictwa odezwą z dnia 9. września 1911 l. 115.820 o wyjednanie zasiłku państwowego w takiej samej wysokości.

cc) Na rekonstrukcyę koryta potoku Żupawy zasiłek krajowy 12.500 K.

Wskutek prośby gminy i obszaru dworskiego Grębów powiatu Tarnobrzeskiego zarządził Wydział krajowy opracowanie projektu pogłębienia i rozszerzenia uregulowanego koryta potoku Żupawy, które zostało zamienione piaskiem przez wylew Łęgu w r. 1906 i zdeformowane wskutek osiadania się torfowych brzegów.

Wymieniony projekt obejmuje rekonstrucyę koryta Żupawy na przestrzeni od km. 5·334 tj. od szluzy w Żupawie do końca regulacyi tj. km. 14·518 kosztem obliczonym w kwocie 45.000 K.

Ponieważ strony interesowane przedłożyły deklaracyę, którą zobowiązały się złożyć na ten cel 20.000 K, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek na pokrycie pozostałej reszty kosztów w kwocie 25.000 K przy pomocy zasiłku krajowego w wysokości połowy tej kwoty tj. 12.500 K i wstawił ją do preliminarza na rok 1912. Zarazem odniósł się Wydział krajowy odezwą z dnia 19 września 1911 l. 117.514 do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie na ten cel u c. k. Ministerstwa rolnictwa zasiłku państwowego w takiej samej wysokości.

dd) Na przełożenie rowu Zabawskiego, uchodzącego do Kisieliny I rata (z 2-lecia) 14.250 K.

Wskutek licznych próśb mieszkańców gmin Zabawa, Wola radłowska i Radłów powiatu Brzeskiego, zarządził Wydział krajowy opracowanie projektu przedłużenia rowu Zabawskiego z ujściem do Kisieliny kosztem 57.000 K. Ponieważ odnośni właściciele gruntów obciążeni dość są datkami konkurencyjnymi do regulacyi Kisieliny, postanowił Wydział krajowy przyjść im z pomocą przy wykonaniu zaprojektowanych robót przez przyznanie zasiłku krajowego w wysokości 50% obliczonych kosztów tj. w kwocie 28.500 K i wstawił tę kwotę do preliminarza krajowego na r. 1912, zarazem odniósł się Wydział krajowy do c. k. Namiestnictwa odezwą z dnia 8. września 1911 roku l. 112.256 o wyjednanie zasiłku państwowego w takiej samej wysokości.

ee) Na budowę wodociągu w Firlejowie 33$^1/_3$% zasiłek krajowy 8.000 K.

Wskutek prośby gminy Firlejów powiatu Rohatyńskiego zarządził Wydział krajowy opracowanie projektu wodociągu w tej gminie kosztem obliczonym w kwocie 24.000 K i przedkłada Wysokiemu Sejmowi wniosek na przyczynienie się do tej budowy 33$^1/_3$% zasiłkiem krajowym w wysokości 8.000 K pod warunkiem, że reszta kosztów zostanie pokrytą udziałami gminy interesowanej i zasiłkiem państwowym w takiej samej wysokości.

W sprawie odnośnego zobowiązania się gminy Firlejów odniósł się Wydział krajowy do Wydziału powiatowego w Rohatynie reskryptem z dnia 15. września 1911 l. 113.963.

ff) Na budowę rowów osuszających w gminie Błonie powiatu Mieleckiego I rata (z 2-lecia) 33$^1/_3$% zasiłku krajowego 8.715 K.

Na prośbę gmin i obszarów dworskich w Błoniu i Kiełkowie powiatu Mieleckiego zarządził Wydział krajowy opracowanie projektu osuszenia 904 morgów tamtejszych gruntów zapomocą sieci rowów osuszających o łącznej długości 10.224 mb. kosztem preliminowanym na 52.290 K. Gdy interesowani zobowiązali się pokryć $^1/_3$ część kosztów a wykonane roboty własnymi środkami w należytym stanie utrzymywać, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek na przyznanie na te roboty 33$^1/_3$% zasiłku krajowego w kwocie 17 430 K, płatnego w 2 ratach po 8.715 K w latach 1912 i 1913 i wstawia I ratę do preliminarza krajowego na rok 1912.

Odezwą z dnia 3. października 1911 r. l. 115.137 odniósł się Wydział krajowy do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie u c. k. Ministerstwa rolnictwa zasiłku państwowego w wysokości, odpowiadającej zasiłkowi krajowemu.

gg) Na lokalną regulacyę potoku Rybnicy pod Kossowem (prowadzoną przez c. k. Rząd) 40% datek kraju 36.000 K.

Odezwą z dnia 14. września 1911 r. l. VII b $\frac{3270}{67}$ przesłało c. k. Namiestnictwo Wydziałowi krajowemu projekt regulacyi potoku Rybnicy celem ubezpieczenia zagrożonych domostw w mieście Kossowie, wraz z prośbami tamtejszego Wydziału Rady powiatowej i gminy miasta Kossowa celem oświadczenia się w sprawie przyznania na te roboty, których koszta obliczono na 90 000 K 40% zasiłku krajowego. Reszta kosztów miałaby zostać pokrytą podobnie jak przy regulacyi Rybnicy pod Rudnikami z państwowej nadzwyczajnej dotacyi wodnej i z państwowego funduszu melioracyjnego.

Ze względu na ochronę zagrożonego powiatowego miasta Kossowa postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek na przyznanie na ten cel 40% zasiłku krajowego w wysokości 36.000 K i wstawił tę kwotę do preliminarza krajowego na rok 1912, o czem zawiadomiono c. k. Namiestnictwo odezwą z dnia 3. października 1911 l. 122.466.

hh) Do dyspozycyi Wydziału krajowego preliminuje się jak na rok 1911 75.000 K.

Z dotacyi tej pokrytą będzie różnica kursu pożyczki 500.000 K, jaką zaciągnie Wydział krajowy w r. 1912. w 4% obligach komunalnych Banku krajowego na pożyczki bezprocentowe na osuszenie i drenowanie gruntów, która to różnica przy kursie 90% wyniesie 50.000 K.

W obec tego dotacya dyspozycyjna na właściwe roboty melioracyjne wynosić będzie tylko 25.000 K, a cały wydatek kraju na drobne roboty melioracyjne 549.226 K.

Ponieważ państwowa dotacya dyspozycyjna na drobne melioracye nie przyczynia się żadnym datkiem do kosztów robót:

pod *e)*	13.750 K
i pod *z)*	17.250 „
a tylko 20% do kosztów robót pod *f)* .	11.400 „
i pod *gg)*	18.000 „
zatem udział dotacyi państwowych będzie mniejszy od udziału kraju o . .	60.400 K
i wynosić będzie tylko	488.826 K
do tego należy dodać subwencyę na bióro melioracyjne	18.000 „
i 4% odsetki pożyczki na osuszenie i drenowanie gruntów w r. 1912 . .	102.500 „
tak iż udział Galicyi w tej dotacyi państwowej wynosić będzie w r. 1912 .	609.326 K
czyli w porównaniu z r. 1911 . .	(487.649 K)
więcej o	122.277 K

Ponieważ ta dotacya państwowa preliminowaną jest na r. 1912 w sumie 4,150.000 K, zatem udział kraju w tej dotacyi wynosić będzie 14·68%.

W poz. 17. preliminuje Wydział krajowy na popieranie doświadczeń z kulturą torfowisk 23.000 K, w porównaniu z rokiem 1911 (13.500 K) o 9.500 K więcej.

W szczególności preliminuje się dla założonych w latach poprzednich stacyi doświadczalnych w Czyszkach (IV. rata), Jaryczowie nowym (II. rata z 3-lecia), Rudnie wielkiej (III. rata), Woli chorzelowskiej (II. rata z 3-lecia), Kuliczkowie (II. rata z 3-lecia), Hrebennem (II. rata z 3-lecia) i Tetewczycach (II. rata z 3-lecia) dla każdej **po 500 K**, zaś dla stacyi doświadczalnej w Połonicznej (III. rata z 3-lecia) tudzież pól doświadczalnych w Czanyżu, Hucie połonicznej i Dmytrowie w perymetrze regulacyi Pustej (II. rata z 3-lecia) **po 750 K.**

Ponadto wstawiono do preliminarza na rok 1912 po 2000 K na nawozy mineralne na omszone grunta torfowe włościańskie w 9 perymetrach publicznych przedsiębiorstw melioracyjnych celem powiększenia produkcyi paszy, a tem samem podniesienia chowu bydła.

IV. Obecny stan państwowego funduszu melioracyjnego.

Na podstawie Cesarskiego rozporządzenia z dnia 6. maja 1911 r. Dz. p. p. Nr. 86 wstawiono do preliminarza państwowego funduszu melioracyjnego na r. 1911 zasiłki dla następujących 82 publicznych przedsiębiorstw melioracyjnych:

a) 8 w Austryi dolnej;
b) 4 w Austryi górnej;
c) 4 w Solnogrodzie:
d) 5 w Styryi;
e) 4 w Karyntyi;
f) 1 w Krainie;
g) 18 w Tyrolu;
h) 5 we Vorarlbergu;
i) 14 w Czechach;
k) 5 na Morawie;
l) 4 na Szlązku;
m) 10 w Galicyi;

mianowicie:

Liczba porząd.	NAZWA PRZEDSIĘBIORSTWA	Koszta przedsiębiorstwa	Zasiłek z państwowego funduszu melioracyjnego	
		Koron	%	Koron
	a) Austrya dolna:			
1	Regulacya rzeki Triesting w gminie Enzesfeld	70.300	40	21.090
2	Zabudowanie debr w gminie Kroatisch-Haslau	45.000	70	31.500
3	Zabudowanie potoków górskich Zobern	176.400	70	123.480
4	Naprawa szkód wyrządzonych w r. 1910 w wodach płynących Austryi dolnej	636.374	—	252.063
5	Zabudowanie potoku Ofenbach w gminie Molzegg	58.000	70	40.600
6	Regulacya potoku Entersgraben w gminach Laa i Kottingneusiedl	24.200	40	9.680
7	Osuszenie gruntów w gminie Rappersdorf	67.400	40	24.220
8	„ „ w gminach Münchendorf, Trumau, Guntramsdorf i Laxenburg	62.000 45.000	40 30	24.800 13.500
	b) Austrya górna:			
9	Naprawa szkód na potokach Antisen, Mattig, Mühlheimsrache i Krems pod Neuhofen	805.000	50	402.500
10	Uzupełnienie wału ochronnego nad rzeką Salzach pod Ettenau	110.000	50	55.000
11	Zabudowanie potoku Moosache	140.000	50	70.000
12	Regulacya odpływu jeziora Zellersee pod Mondsee	52.000	50	26.000
	c) Solnogród:			
13	Zabudowanie pot. Kalmbach w gm. Saalfelden	142.000	70	99.400
14	Uzupełnienie robót na potoku Sturmbach	30.000	70	21.000
15	Zabudowanie potoku Tisch- i Brunnbach w gminie Thalgau	90.000 60.000	70 50	27.000 30.000
16	Osuszenie doliny Anizy między Altenmarkt a Maudling	87.500 15.500	50 30	43.750 4.650
	d) Styrya*):			
17	Regulacya rzeki Mur od Gratwein do przekopu Siebenbrunn	407.000	40	162.800
18	Regulacye rzeki Mur pod Raach	440.000	40	176.000
	Do przeniesienia .	3,563.674		1,659.033

*) Projekty ustaw przez Sejm nie uchwalone.

Liczba porząd.	NAZWA PRZEDSIĘBIORSTWA	Koszta przedsiębiorstwa	Zasiłek z państwowego funduszu melioracyjnego	
		Koron	%	Koron
	Z przeniesienia .	3,563.674		1,659.033
19	Regulacya rzeki Teistritz w gm. Gersdorf i Blaindorf	90.000	40	36.000
20	Zabudowanie potoku Kamenerschlösselbach pod Kammern	200.000	60	120.000
21	Zabudowanie czarnej Lafnitz w gminie St. Lorenzen am Wachsel	290.000	70	203.000
	e) Karyntya:			
22	Uzupełnienie zabudowania potoku Feistritz w dolinie rzeki Gail	40.000	65	26.000
23	Budowle ochronne w dalszym biegu potoku Doberbach w dolinie rzeki Gail	10.000	70	7.000
24	Zabudowanie potoku Miltstätter Riegenbach	40.000	60	24.000
25	„ „ Petschkofelbach . .	40.000	70	28.000
	f) Kraina:			
26	Zabudowania i zalesienia w dorzeczu Gradaszycy i Iszki	190.000	70	133.000
	g) Tyrol:			
27	Nadwyżka kosztów robót uzupełniających na pot. Palvico i Chiese w gm. Storo	59.000	50	29.500
28	Roboty regulacyjne i odwodnienie przy wypływie Brenty z jeziora Caldonazzo	214.100	35	74.935
29	Zabezpieczenie potoku Geroldsbach w gm. Götzens	125.000	50	62.500
30	Regulacya pot. Falschauer pod Lana . .	430.000	50	215.000
31	Zabudowanie pot. Rivo Scanuppia w Maturello	27.000	70	18.900
32	Regulacya potoku Schnannbach w dolnym biegu	55.500	50	27.750
33	Naprawa szkód na rzece Lech i dopływach od Elbigenalp do Kniepass . . .	284.000	50	142 000
34	Zabudowanie pot. Centa pod Caldonazzo .	330.000	70	231.000
35	Uzupełnienie robót ochronnych na rzece Sarca pod Carisolo	50.000	50	25.000
36	Nadwyżka kosztów regulacyi Adygi w Borghetto	80.000	50	40.000
37	Budowa na rzece Sarca w Caderzone . .	96.500	50	48.250
38	Zabudowanie potoku Pfarraubach w Kitzbüchel	26.000	60	15.600
	Do przeniesienia .	6,240.774		3,166.468

Liczba porząd.	NAZWA PRZEDSIĘBIORSTWA	Koszta przedsiębiorstwa	Zasiłek z państwowego funduszu melioracyjnego	
		Koron	%	Koron
	Z przeniesienia .	6,240.774		3,166.468
39	Zabudowanie pot. Jenbach w górnym biegu	108.000	70	75.600
40	„ „ Lahngraben w Ehrwald	97.300	60	58.380
41	Regulacya dolnego biegu rzeki Sarca . .	1,595.400	50	797.700
42	Budowle ochronne na Cismone i Noana w Imer	207.000	50	103.500
43	Regulacya pot. Riodelle Coste w Lizzana	53.000	50	26.500
44	Nawodnienie w Caldonazzo	130.000	40	52.000
	h) Voralberg:			
45	Regulacya kanału Koblach w górnym biegu**)	489.000	30	146.700
46	Naprawa szkód zrządzonych w czerwcu 1910 na rzekach i potokach: Ill, Bregenzer Ache, Dornbirner, Ache, Lech i wałach ochronnych, tudzież na mniejszych dopływach Renu . .	1,811.000	50	905.500
47	Zabudowanie pot. Lugenbach pod Au*)	150.000	70	105.000
48	Regulacya rzeki Schwarzach i pot. Rickenbach*)	148.000	50	74.000
49	Uzupełnienie programu budowy z powodu szkód elementarnych w r. 1910*) .	2,271.000	50	1,135.500
	i) Czechy:*)			
50	Melioracya gruntów spółki wodnej w Senie	90.922	20	18.184·4
51	Melioracya gruntów spółki wodnej w Olesznie	12.574 82.847	30 20	3.772·2 16.569·4
52	Melioracya gruntów spółki wodnej w Oumoninie	15.010 84.140	30 20	4.503 16.828
53	Melioracya gruntów spółki wodnej w Wrčen	30.770 69.860	40 30	12.308 20.958
54	Melioracya gruntów spółki wodnej w Wosic	54.902 311.538	30 20	16.470·6 62.307·6
55	Melioracya gruntów spółki wodnej w Jasznie	116.660	20	23.332
56	Melioracya gruntów spółki wodnej w Sucha i Nechanie	204.920	20	40.984
57	Regulacya potoku Hajewskiego w Herrendorf	113 900	40	45.560
58	Melioracya gruntów spółki wodnej w Dolau	106.000 28.000	30 20	31.800 5.600
	Do przeniesienia .	14,622.517		6,966.025·2

*) Projekty ustaw przez Sejm nie uchwalone.
**) Państwowa dotacya wodna przyczynia się datkiem 20%.

Liczba porząd.	NAZWA PRZEDSIĘBIORSTWA	Koszta przedsiębiorstwa	Zasiłek z państwowego funduszu melioracyjnego	
		Koron	%	Koron
	Z przeniesienia .	14,622.517		6,966.025·2
59	Regulacya potoku Siedleckiego i melioracya gruntów spółki wodnej w Selczan .	168.770 15.000	40 30	67.508 4.500
60	Melioracya gruntów spółki wodnej w Grulich	113.560 177.940	50 30	56.780 53.382
61	Regulacya potoku Kötschenbach i przyległych gruntów spółki wodnej w Alt-Zedlisch	118.100 20.770	40 30	47.240 6.231
62	Melioracya gruntów spółki wodnej w Unterschön	50.200 159.800	30 20	15.060 31.960
63	Melioracya gruntów spółki wodnej w Schlada	32.000 154.700	30 20	9.600 30.940
	k) Morawa:			
64	Zabudowanie Rusawy z dopływami Dobrotyckim, Jankowickim i Brusnym . .	1,294.000	70	905.800
65	Zabudowanie Drzewnicy z dopływami w gminach Oberdorf, Freistadtl i Unterdorf	2,400.000	70	1,680.000
66	Zabudowanie potoków Olszawy i Riwnickiego	1,500.000	70	1,050.000
67	Osuszenie gruntów w gminach Stangendorf, Vierzighuben, Greifendorf i Mährisch Rotmühl	70.800 338.500	40 30	28.320 101.550
68	Odwodnienie gruntów w gminie Kwassic .	9.000 54.100	40 30	3.600 16.230
	l) Szlązk:			
69	Nadwyżka kosztów rekonstrukcyi kanału Lobnickiego	45.000	50	22.500
70	Regulacya potoku Cydliny	53.600	40	21.440
71	Regulacya rzeki Opy w Opawie**) . . .	58.000	30	17.400
72	Kanał ulgi potoku Stróżka w gminach Reichwaldau, Hermanica i Wierzbica do Odry	229.000	40	91.600
	m) Galicya:			
73	Regulacya rzeki Jasiółki z dopływami . .	3,100.000	20	620.000
74	Zabudowanie potoków Nawieśnica, Ponikiewka, Czerna, Bystra i Jaszczurówka w powiecie Wadowickim*) .	330.600	70	231.420
	Do przeniesienia .	25,115.957		12,079.086·2

*) Projekty ustaw przez Sejm nie uchwalone
**) Państwowa dotacya wodna przyczynia się datkiem 20%

Liczba porząd.	NAZWA PRZEDSIĘBIORSTWA	Koszta przedsiębiorstwa	Zasiłek z państwowego funduszu melioracyjnego	
		Koron	%	Koron
	Z przeniesienia .	25,115.957		12,079·086·2
75	Zabudowanie potoku Drohobyczki*) . .	126.000	50	63.000
76	Zabudowanie potoku Żukotyniec w gminie Wołcza*)	70.800	70	49.560
77	Zabudowanie potoku Niedzielnianki*) . .	55.800	70	39.060
78	Nadwyżka kosztów regulacyi środkowej sekcyi Gniłej Lipy*)	77.000	50	38.500
79	Regulacya potoku Białego stoku z dopływami	1,970.000	40	788.000
80	Regulacya rzeki Bugu od ujścia Raty do granicy państwa	1,840.000	20	368.000
81	Uzupełnienie regulacyi rzeki Dniestru od Rozwadowa do Żurawna*) . . .	3,000.000	20	600.000
82	Podwyższenie wałów ochronnych rzeki Łęgu w powiecie Tarnobrzeskim . .	1,200.000	50	600.000
	Razem .	33,455.557		14,625.206·2
	Do r. 1910 włącznie .	366,514.346	—	142,451.355
	Ogółem .	**399,969.903**		**157,076.561·2**

*) Projekty ustaw przez Sejm nie uchwalone.

Z ogólnej sumy **399,969.903** K kosztów przedsiębiorstw zapewnionych do r. 1911, włącznie w całem państwie przypada na przedsiębiorstwa galicyjskie suma **117,359.482** K czyli **29·34%** (wobec 28·8% w r. 1910, 31·4% w r. 1909, a 42·4% w r. 1908), – zapewniony zaś udział kraju w państwowym funduszu melioracyjnym **41,132.158** K czyli **26·2%** zaangażowanej sumy **157,076.561** K (wobec 26·57% w r. 1910, 29·07% w r. 1909, 30·0% w r. 1908, a 32·8% w r. 1907).

Zauważa się przytem, że kraj uzyska powyższy udział w państwowym funduszu melioracyjnym, jeżeli Wys. Sejm uchwali projekty ustaw, zapewniających wykonanie robót pod 74, 75, 76, 77, 78 i 81 wykazanych.

W preliminarzu państwowego funduszu melioracyjnego na r. 1911 uwzględniło c. k. Ministerstwo rolnictwa 330 przedsiębiorstw, w tem 82 nowych, dla których wstawiło sumę **10,597.397** K 19 gr. (oprócz kwoty 172.000 K na utrzymanie oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich po myśli ustawy z 7. lutego 1888 Dz. p. p. Nr. 17).

Z powyższej sumy przypadają w r. 1911 na galicyjskie przedsiębiorstwa następujące kwoty:

a) dawne przedsiębiorstwa:

1.	regulacya górnego Dniestru (12 rata) . . .	107.532	K	— gr.
2.	regulacya Łomnicy (14 rata)	35.618	„	— „
3.	„ Soły (14 rata)	47.121	„	53 „
4.	obwałowanie Wisły od Dunajca do Nowego Brnia (10 rata)	90.000	„	— „
5.	regulacya Pustej (Radosławki) (10 rata, ostatnia) .	24.960	„	— „
6.	obwałowanie Wisły od Niepołomnic do Raby (8 rata)	92.832	„	— „
7.	„ „ od Raby do Woli rogowskiej (8 rata)	90.000	„	— „
8.	regulacya potoku Błotni (7 rata) . . .	27.600	„	— „
9.	regulacya rzeki Pełtwi (6 rata)	179.512	„	— „
10.	regulacya górnej Trześniówki (6 rata) . .	70.000	„	— „
11.	„ Wereszycy (6 rata)	81.600	„	— „
12.	kolmatacya bagien naddniestrzańskich (8 rata) .	80.000	„	— „
13.	regulacya Wisłoka i Pielnicy (5 rata) . . .	48.750	„	— „
14.	uzupełnienie regulacyi Bugu (5 rata) . . .	42.066	„	67 „
15.	regulacya Raty z dopływami (4 rata) . . .	121.600	„	— „
16.	podwyższenie lewego wału Wisły od Białuchy do granicy państwa (5 rata)	45.000	„	— „
17.	podwyższenie prawego wału Wisły od Podgórza do Niepołomic (5 rata)	45.000	„	— „
18.	regulacya Sołokii z dopływami (3 rata) . .	120.000	„	— „
19.	„ Tyśmienicy i Letnianki (4 rata) . .	135.880	„	— „
20.	„ Rudawy od Woli justowskiej do Dulowy (4 rata)	90.000	„	— „
21.	regulacya potoku Błożewki (4 rata) . . .	40.800	„	— „
22.	„ Kłodnicy i Brydnicy z dopływami (2 rata)	38.888	„	88 „
23.	„ Macochy z dopływami (2 rata) . .	42.400	„	— „
24.	osuszenie bagien Rzeszowskich (2 rata) . .	36.800	„	— „
25.	zabudowanie potoku Leszcz w Maszkowicach (2 rata, ostatnia)	45.080	„	— „
26.	zabudowanie potoku Biczyczanki (2 rata) . .	42.700	„	— „
27.	zabudowanie potoków Sudół i Gródek (2 rata) .	42.875	„	— „
28.	regulacya Siwki od jazu w Hołyniu do Kałusza (2 rata)	100.000	„	— „
29.	obwałowanie prawego brzegu Wisły od Dańkówki do Przemszy (2 rata)	116.000	„	— „

b) nowe przedsiębiorstwa:

30.	regulacya Jasiółki z dopływami (1 rata) . .	41.333	„	33 „
31.	zabudowanie potoków Nawieśnica, Ponikiewka, Czerna, Bystra i Jaszczurówka w pow. Wadowickim (1 rata)	38.570	„	— „
32.	zabudowanie potoku Drohobyczki (1 rata) . .	33.250	„	— „
33.	„ „ Żukotyniec w gminie Wołcza (1 rata)	24.780	„	— „
34.	zabudowanie potoku Niedzielnianki (1 rata) . .	19.530	„	— „
35.	nadwyżka kosztów regulacyi środkowej sekcyi Gniłej Lipy (1 rata)	19.250	„	— „
36.	regulacya Białego stoku z dopływami (1 rata) .	78.800	„	— „
37.	regulacya Bugu od ujścia Raty do granicy państwa (1 rata)	28.307	„	69 „
38.	uzupełnienie regulacyi Dniestru od Rozwadowa do Żurawna (1 rata)	60.000	„	— „
39.	podwyższenie wałów ochronnych Łęgu w pow. Tarnobrzeg (1 rata)	50.000	„	— „
	Razem .	2,474.437	K	10 gr.

Udział kraju w tegorocznej dotacyi państwowego funduszu melioracyjnego wynosi zatem 23·35%, podczas gdy ten udział wynosił w r. 1910: 19·52%, w r. 1909: 20·94%, w r. 1908: 20·3%, w r. 1907: 26·88%, w r. 1906: 26·07%, a w r. 1905: 29·56%.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 3. stycznia 1912 l. 178.314 Sejm przyjmuje do wiadomości.

II. Sejm uchwala załączone ·/. projekty ustaw:

1. o regulacyi potoków Bobrówki i Lichawki z dopływami;

2. o regulacyi rzeki Worony z dopływami;

3. o regulacyi potoku Łososiny z dopływami;

4. o budowie kanału ulgi od Wojnicza do potoku Kisieliny;

5. o wykończeniu regulacyi rzeki Biały i obwałowania prawego brzegu Dunajca;

6. o uzupełnieniu zabudowania górskich potoków w dorzeczu Skawy;

7. o zabudowaniu potoku Białki w gminach Bystra i Wilkowice po stronie galicyjskiej i w gminie Bystra po stronie szląskiej.

III. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wydatkowania kwot preliminowanych w dziale B) rubryki IX na rok 1912 do końca lutego 1914 r.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Tadeusz Pilat w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . . o regulacyi potoków Bobrówki i Lichawki z dopływami

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Regulacya potoków Bobrówki i Lichawki z dopływami w powiecie kamioneckim ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1911, który preliminuje koszta robót na 950.000 K.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta budowy wraz z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów, t. j. w kwocie 380.000 K;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 7. ustawy z dnia 4. stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4. bezzwrotnym zasiłkiem w maksymalnej wysokości czterdziestu procent kosztów, tj. w maksymalnej kwocie 380.000 K. z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które są położone w okręgu konkurencyjnym mającym się oznaczyć przez władze administracyjne, resztą preliminowanych kosztów w kwocie 190.000 K., a to w myśl §. 66. kraj. ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kraj. Nr. 38. według stosunku korzyści, których należy oczekiwać, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Do rozłożenia i ściągnięcia datków konkurencyjnych w §. 3. *c)* wymienionych zawiązaną będzie na podstawie §. 45. kraj. ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875. Dz. u. kraj. Nr. 38. przez Administracyę państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym przymusowa spółka wodna.

Bliższe szczegóły co do organizacyi tej spółki określi statut mający się ułożyć przez władzę polityczną.

Wydzielenie poszczególnych gruntów ze związku spółki może nastąpić tylko wówczas, jeżeli się na to zgodzi Administracya państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

§. 5.

Termin rozpoczęcia i czas trwania budowy, tudzież wysokość i termina płatności corocznych rat datków kraju, państwa i spółki wodnej oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawiania skarp potoków Bobrówki i Lichawki z dopływami;

2. z grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903. Dz. u. kraj. Nr. 12.

3. z corocznych datków kraju i spółki wodnej.

Dalsze postanowienia co do wysokosci datków kraju i spółki wodnej na konserwacyę, oraz co do zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 7.

Zarząd budowy, oraz funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Administracyą państwa, której podobnie jak i spółce wodnej przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co co zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o regulacyi rzeki Worony z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Regulacya rzeki Worony od gminy Worony do ujścia do Bystrzycy nadworniańskiej wraz z dopływami w powiatach Stanisławowskim i Tłumackim ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1911, który preliminuje koszta robót na 5,400.000 K.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta budowy wraz z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu pięciu procent preliminowanych kosztów, t. j. w maksymalnej kwocie 2,430.000 K;

b) państwowy fundusz melioracyjny, w myśl §. 7. ustawy z dnia 4. stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4. bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu pięciu procent kosztów, t. j. w maksymalnej kwocie 2,430.000 K. z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które są położone w okręgu konkurencyjnym mającym się oznaczyć przez władze administracyjne, resztą preliminowanych kosztów budowy w kwocie 540.000 K. a to w myśl §. 66. kraj. ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875. Dz. u. kraj Nr. 38. według stosunku korzyści, których należy oczekiwać, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Do rozłożenia i ściągnięcia datków konkurencyjnych w §. 3. *c)* wymienionych zawiązaną będzie na podstawie §. 45. kraj. ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875. Dz. u. kraj. Nr. 38. przez Administracyę państwa w poruzumieniu z Wydziałem krajowym przymusowa spółka wodna.

Bliższe szczegóły co do organizacyi tej spółki określi statut mający się ułożyć przez władzę polityczną.

Wydzielenie poszczególnych gruntów ze związku spółki może nastąpić tylko wówczas, jeżeli się na to zgodzi Administracya państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

§. 5.

Termin rozpoczęcia i czas trwania budowy, tudzież wysokość i termin płatności corocznych rat datków kraju, państwa i spółki wodnej oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 6.

Wydział krajowy zostaje upoważniony do zaciągnięcia osobnej pożyczki umarzalnej na pokrycie daktów kraju, państwa i przymusowej spółki wodnej w §. 3. wyszczególnionych.

Poszczególne raty annuitetowe tej pożyczki mają być spłacane na podstawie planu umorzenia mającego się ułożyć przez Wydział krajowy i Administracyę państwa.

Czasowe wstrzymanie ściągania datków, względnie rat annuitetowych pożyczki, przypadających na przymusową spółkę wodną, może nastąpić tylko za zezwoleniem Wydziału krajowego.

§. 7.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

a) z dochodów uzyskanych z wydzierżawiania trawy na wałach ochronnych i skarpach rzeki Worony z dopływami, tudzież ze sprzedaży wikliny;

b) z grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903. Dz. u. kraj. Nr. 12;

c) z corocznych datków kraju i spółki wodnej.

Dalsze postanowienia co do wysokości datków kraju i spółki wodnej na konserwacyę, oraz co do zarządzeń potrzebnych dla

utrzymania wykonanych budowli wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 8.

Zarząd budowy, oraz funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Administracyą państwa, której podobnie jak i społce wodnej przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 9.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o regulacyi potoku Łososiny z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Regulacya potoku Łososiny od jazu w Półrzeczkach do ujścia do Dunajca wraz z dopływami w powiatach Nowosądeckim i Limanowskim ma być wykonaną jako przesiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1911, który preliminuje koszta robót na 3,900.000 K.

Wydział krajowy jest jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta regulacyi włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z funduszu regulacyjnego, który ma być utworzonym:

a) z datku funduszu krajowego w wysokości pięćdziesięciu procent preliminowanych kosztów aż do maksymalnej kwoty 1,950.000 K.

b) z datku państwowego funduszu melioracyjnego po myśli §. 7. ustawy z dnia 4. stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4. w wysokości pięćdziesięciu procent preliminowanych kosztów aż do maksymalnej kwoty 1,950.900 K, z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia.

Datki z adjacentów nie będą ściągane.

§. 4.

Celem zapewnienia utrzymania robót po skończeniu budowy ma być utworzony po myśli §. 15. ustawy z dnia 4. stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4. oddzielny fundusz konserwacyjny przez podwyższenie sumy kosztorysowej 3,900.000 K. o 15·38% dodatek w kwocie 600.000 K., do którego przyczyni się fundusz krajowy i państwowy fundusz melioracyjny również z pięćdziesięciu procentami w maksymalnej kwocie po 300.000 K. w czasie trwania budowy.

Do funduszu konserwacyjnego wpływać mają także:

a) odsetki od powyższego dodatku wpłacanego w czasie budowy;

b) kwoty osiągnięte ze sprzedaży gruntów uzyskanych przez regulacyę wraz z odsetkami, jakie narosną w czasie budowy;

c) dochód uzyskany ze sprzedaży wiklin.

Dalsze postanowienia co do utrzymania wykonanych budowli i administracyi funduszu konserwacyjnego wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego po skończeniu budowy.

§. 5.

Wydział krajowy zostaje upoważniony do zaciągnięcia pożyczki umarzalnej na pokrycie datków kraju i państwa tak na budowę w kwocie 3,900.000 K., jak i na konserwacyę w kwocie 600.000 K., do maksymalnej sumy 4,500.000 K. w gotówce.

Raty annuitetowe tej pożyczki mają być spłacane po połowie przez kraj i państwo na podstawie planu umorzenia mającego się ułożyć przez Wydział krajowy z Administracyą państwa.

§. 6.

Termin rozpoczęcia robót i czas trwania budowy, tudzież wysokość i termina płatności corocznych rat datków kraju i państwa tak na budowę, jak i na konserwacyę oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 7.

Wykonanie regulacyi, oraz zarząd funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o budowie kanału ulgi od Wojnicza do potoku Kisieliny.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

§. 1.

Budowa kanału ulgi od Wojnicza do potoku Kisieliny w Woli radłowskiej na lewym brzegu Dunajca ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi, służyć ma projekt Wydziału krajowego z r. 1911, który preliminuje koszta budowy w kwocie 273.000 koron.

Wydział krajowy jest jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Do pokrycia kosztów budowy przyczynić się ma także galicyjski fundusz krajowy, jak i państwowy fundusz melioracyjny, ostatni z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia, po myśli §. 7. ustawy z dnia 4 stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4., bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości 50% preliminowanych kosztów, t. j. maksymalną kwotę 136.500 koron.

§. 4.

Termin rozpoczęcia robót i czas trwania budowy, tudzież wysokość i termina płatności corocznych rat datków kraju i państwa, oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 5.

Dla utrzymania wykonanych robót, ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

a) z dochodów uzyskanych z wydzierżawiania skarp kanału;

b) z grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl artykułu I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903. Dz. u. kraj. Nr. 12;

c) z corocznych datków kraju i interesowanych spółek wodnych zawiązanych w myśl ustawy z dnia 2. września 1895. Dz. u. kraj. Nr. 69. dla obwałowania lewego brzegu Dunajca, od mostu kolejowego w Bogumiłowicach do Biskupic radłowskich i ustawy z dnia 26. lipca 1901. Dz. u. kraj. Nr. 71. dla obwałowania lewego brzegu Dunajca, od ujścia potoku Więckówki do mostu kolejowego w Bogumiłowicach.

Dalsze postanowienia co do wysokości datków kraju i interesowanych spółek wodnych, tudzież innych zarządzeń potrzebnych do utrzymania wykonanych budowli wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 6.

Wykonanie robót, oraz zarząd funduszu budowlanego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim i om rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o wykończeniu regulacyi rzeki Białej i obwałowania prawego brzegu Dunajca.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Wykończenie regulacyi rzeki Białej i obwałowania prawego brzegu Dunajca, które na podstawie ustaw z dnia 1. września 1892 Dz. u. kraj. Nr. 72 i z dnia 2. grudnia 1907. Dz. u. kraj. Nr. 18 ex 1908 przeprowadzone zostały łącznym kosztem 3,800.000 K. ma być wykonane kosztem 236.000 K przez Wydział krajowy jako przedziębiorstwo krajowe.

§. 2.

Koszta wykończenia robót mają być pokryte w myśl §. 7 ustawy z dnia 4. stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4. w ten sposób, iż. fundusz krajowy uiści połowę kosztów w kwocie 118.000 K, państwowy zaś fundusz melioracyjny z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia drugą połowę w maksymalnej kwocie 118.000 K.

§. 3.

Celem zapewnienia utrzymania robót wykonanych przy regulacyi rzeki Białej i obwałowaniu prawego brzegu Dunajca ma być utworzony po myśli §. 15. ustawy z dnia 4. stycznia 1909 Dz. p. p. N. 4. fundusz konserwacyjny przez podwyższenie całkowitych kosztów budowy w sumie 4,036.000 K dodatkiem w kwocie 1,150.000 K, który to dodatek pokryć mają również po połowie fundusz krajowy i państwowy fundusz melioracyjny.

Wydział krajowy zostaje upoważniony do zaciągnięcia w tym celu 4% pożyczki w maksymalnej wysokości 1,150.000 K umarzalnej w latach 44.

Raty annuitetowe tej pożyczki mają pokrywać po połowie fundusz krajowy i państwowy fundusz melioracyjny.

§. 4.

Termin wykończenia robót, tudzież płatności datków kraju i państwa oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

Bliższe szczegóły co do wpływu Administracyi państwa na wykonanie robót określa rozporządzenie wykonawcze z dnia 21. grudnia 1893. Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 7. ex 1894.

§. 5.

Szczegółowe postanowienia co do administracyi i użycia funduszu konserwacyjnego, wpływu Administracyi państwa na zarząd tego funduszu, tudzież innych zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli, wydane zostaną po myśli §. 6. ustawy z dnia 1. września 1892. Dz. u. kraj. Nr. 72 po skończeniu budowy.

§. 6.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o uzupełnieniu zabudowaniu górskich potoków w dorzeczu Skawy.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Uzupełnienie zabudowania górskich potoków w dorzeczu Skawy ma być wykonane po myśli §. 6. ustawy z dnia 4. stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4. jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowania potoków górskich z r. 1911., który preliminuje koszta robót w kwocie 82.000 koron.

Wydział krajowy jest jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa, w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Do pokrycia kosztów budowy przyczynić się ma galicyjski fundusz krajowy 30 procentowym zasiłkiem w kwocie 24.600 kor., państwowy zaś fundusz melioracyjny, z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia, bezzwrotnym zasiłkiem w maksymalnej wysokości 70 procent preliminowanych kosztów t. j. kwotą 57.400 koron.

§. 4.

Datki państwa i kraju mają być uiszczone w czasie budowy w miarę rzeczywistej potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§. 5.

Bliższe postanowienia co do terminu rozpoczęcia i czasu trwania budowy, dalej co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa, kierownictwa budowy i wpływu Administracyi państwa na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa, określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracyą Państwa.

§. 6.

Ewentualne oszczędności, uzyskane z sumy kosztorysowej, oznaczonej w §. 2., zwrócone być mają czynnikom kontrybującym w stosunku procentowym ich udziału w kosztach.

§. 7.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być po ukończeniu budowy utworzoną po myśli §. 45. ustawy krajowej z dnia 14. marca 1875. Dz. u. kr. Nr. 38. tudzież §. 3-go ustawy z dnia 14. marca 1902. Dz. ust. kraj. Nr. 28. w drodze administracyjnej, spółka interesowanych gmin, obszarów dworskich i prywatnych właścicieli gruntów i innych nieruchomości, a to bez względu czy się na to zgodzą lub nie, a rozkład datków na poszczególnych członków spółki ma być uskuteczniony według postanowień §. 66. powołanej ustawy.

§. 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o zabudowaniu potoku Białki w gminach Bystra i Wilkowice po stronie galicyjskiej i w gminie Bystra po stronie szląskiej.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Zabudowanie potoku Białki w gminach Bystra i Wilkowice w obrębie Galicyi i w gminie Bystra w obrębie Szląska ma być wykonane zgodnie z ustawą krajową regulującą to zabudowanie, a obowiązującą w Księstwie Szląsku i według projektu sporządzonego przez c. k. oddział leśno-techniczny dla zabudowań potoków górskich po myśli ustawy z 4. stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4., jako wspólne przedsiębiorstwo obu krajów koronnych.

Zmiany tego projektu mogą być zezwolone przez Ministerstwo rolnictwa w porozumieniu z interesowanymi Wydziałami krajowymi, o ile z temi zmianami nie będzie połączone przekroczenie ustanowionej w §. 2. sumy kosztów budowy.

§. 2.

Z kosztów tego zabudowania w sumie 300.000 K., z czego przeznacza się 42.000 K. na utworzenie wspólnego funduszu konserwacyjnego po myśli §. 15. ustawy z 4. stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4., przypada na kraj Galicyę 150.000 K., podczas gdy reszta kosztów 150.000 K. ma być pokrytą w myśl ustawy krajowej regulującej to przedsiębiorstwo, obowiązującej w Księstwie Szląsku.

Jeżeli rzeczywiste koszta nie osiągną maksymalnej cyfry nakładu na budowę ustalonej na 258.000 K., nastąpić ma stosunkowe zmniejszenie, względnie zwrot datków państwowego funduszu melioracyjnego i krajów interesowanych.

Nakład przypadający na kraj Galicyę ma być pokryty:

a) datkiem państwowego funduszu melioracyjnego w wysokości 70% do maksymalnej kwoty 105.000 K., z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

b) datkiem kraju Galicyi w wysokości 30% do maksymalnej kwoty 45.000 K.

Z tych datków z wyłączeniem wymienionego w pierwszym ustępie datku do kosztów utrzymania, tudzież ze środków zapewnionych dla tego przedsiębiorstwa przez ustawodawstwo krajowe szląskie ma być utworzony wspólny fundusz budowy, którym zarządza państwo.

§. 3.

Z funduszu budowy mają być pokrywane także koszta technicznych robót przedwstępnych, koszta zarządu i koszta utrzymania mających się wykonać, tudzież istniejących na wymienionej w §. 1. przestrzeni potoku zabudowań i robót regulacyjnych w czasie budowy (§. 4.).

§. 4.

Opracowanie projektu, jak i wykonanie zabudowań, obejmie Administracya państwa na koszt funduszu budowy.

Sposób tego wykonania, utworzenie i zarząd funduszu budowy, termina płatności datków i czas budowy, tudzież odpowiedni wpływ galicyjskiego Wydziału krajowego na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa ureguluje rozporządzenie wykonawcze, które wyda Administracya państwa w porozumieniu z Wydziałami krajowymi interesowanych krajów Galicyi i Szląska.

§. 5.

Wykonanie robót konserwacyjnych po ukończeniu zabudowań obejmie oddział leśno-techniczny dla zabudowań potoków górskich na koszt funduszu konserwacyjnego, względnie konkurencyi obowiązanej do konserwacyi.

W tym celu zostanie utworzony dla całego przedsiębiorstwa wspólny fundusz konserwacyjny, do którego ze strony Galicyi mają wpływać:

a) przypadająca na Galicyę część gruntów uzyskanych przez zabudowanie, względnie kwota uzyskana ze sprzedaży tych gruntów (§. 16. ustawy z 4. stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4.);

b) kwota 21.000 K. przypadająca w myśl §. 2. na Galicyę;

c) dochód z wikliny i trawy w obrębie zabudowania;

d) grzywny i kwoty uzyskane ze sprzedaży bezprawnie uzyskanych lub wyprodukowanych płodów w myśl §. 22. ustawy z 30. czerwca 1884. Dz. p. p. Nr. 117., jako też odszkodowania za wszelkie uszkodzenia zabudowania, kultur i innych urządzeń.

Wpływy pod *a)* i *b)* stanowią niepozbywalny majątek zakładowy funduszu konserwacyjnego.

Bliższe postanowienia co do administracyi i użycia funduszu konserwacyjnego, tudzież co do technicznego nadzoru i wykonania konserwacyi wydane zostaną w umowie mającej się zawrzeć między Administracyą państwa a Wydziałami krajowymi interesowanych krajów Galicyi i Szląska.

§. 6.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i skarbu.

Z DRUKARNI ZAKŁADU NAR. IM. OSSOLIŃSKICH, POD ZARZĄDEM KAROLA JASIŃSKIEGO.